

SLOVENSKI NAROD

Izjava vsak dan popoldne, izjemni nedelje in prazniki. — Inserati do 30 petit a 2— Din, do 100 vrst 2-50 Din, večji inserati petit vrsta 4— Din; notice, poslano, izjave, reklame, preklic beseda 2— Din. Popust po dogovoru. Inseratni davek posebej. „Slovenski Narod“ velja letno v Jugoslaviji 240— D za inozemstvo 420— D.

Upravnštvo: Knalova ulica štev. 5, pritličje. — Telefon štev. 304.
Uredništvo Knalova ulica štev. 5, I. nadstropje. — Telefon štev. 34.

Poštnina plačana v gotovini.

Zagonetna poština ta'vina pojasnjena?

Okolnost hudo obremenjujejo šoferja poštne avtomobile Ivana Mandla, ki pa odločno zanika krivdo. — Izročen bo sodišču, drugi aretiranci pa so bili danes izpuščeni iz pol. zaporov.

Tekom včerajnjega dne je policija ves dan zasliševala zapre poštne uslužence, ki so bili aretirani pod sumom, da so vedeli ali na kak način sodelovali pri zagonetni poštni tativni v poštnem avtomobilu minuto sredo, ko je izginila vreča z 79.000 Din gotovine. Vsi aretiranci se sledej ko prej odločno zanikali vsako udeležbo ali sokrivo pri tej tativni, tako da je izgledalo, da bo ostala zadeva docela nepojasnjena. Policiji je bila preiskava tem bolj otežkočena, ker manjkajo vsaki dokazi ali kaki drugi znaki, ki bi pričali za to, da so tativno izvršili aretiranci. Izpovedi štirih aretiranec so se dosledno ujemale, tako da je bila končno tudi policija sama prepričana, da ti ne morejo biti tativi, niti drugače soudeleženi pri tej zagonetni tativni. Pač pa se je zapletel v razn protislovja šofer poštne avtomobile Iv. Mandelj. Radi tega je policija danes izpustila ostale štiri aretiranec, dočim je bil Mandelj še nadalje pridržan v zaporu.

Šofer Mandelj, ki sicer še vedno odločno zanika vsako krivdo, je zašel med zasliševanjem v razn protislovja, obremenjujejo ga pa tudi druge okoliščine in dejstva. Kako znano, je bila manjkajoča vreča z denarjem prevzeta pri postrem uradu na Zaloški cesti. Takrat so bili navzoči šofer Mandelj in vsi ostali štirje uslužbeni. Uslužbenca P. in B. sta izstopila na kolodvoru, kamor je krenil avtomobil, da prevzame carinsko pošto, dočim je Mandelj z ostalima dvema pri poštnem uradu 2 na kolodvoru razkladal pokete in nekaj denarnih vreč. V vozu je bil denar tako sortiran, da so bile nekatere denarne vreče, namenjene za poštno postajo 2, zložene na desni strani, vreče, med njimi tudi ona, ki je zginila, namenjena za glavno pošto, pa so bile zložene na lev strani. Na kolodvoru sta oba uslužbenca pomagala pri razkladanju pošte. Mandelj pa je med tem ostal sam pri avto-

mobilu. V tem času je vladala že precejšnja tema. Isto je dogodilo malo kasneje pri carinski pošti, ki je za 40 m oddaljena od poštnega urada 2. Tu so naložili na avtomobil več paketov, nato pa je avto še enkrat krenil pred poštni urad 2 in naložil pošto, došlo iz Kamnika in Vrhnik. Od tam je krenil avto na glavno pošto.

Tukaj so začeli pošto takoj razklati in uslužbenec B. je mehanično segel naprej po denarnih vrečah. Takoj je ugotovil, da je zravnjala ena vreča. Zadeva je bila takoj prijavljena na pristojno mesto ter odrejena na licu mestna preiskava. Dočim so ostali uslužbeni ostali na svojih mestih, se je Mandelj odstranil z motivacijo, da njeva cela zadeva nič ne briga, ker ima na skrb samo avtomobil. Ne pa tudi poštne pošiljki. Kakor sam zatrjuje, je odsel domov, kjer je legal že ob pol 10. k početku. Zanimivo pa je, da ga tem potu ni nikdo videl. Se je na slednjega dne je bil tudi on poklican na odgovor.

Sum se opira tudi na dejstvo, da je policija našla pri tem sumljiv znesek, čigar vira Mandelj ne more zadostno pojasniti. On sam pravi, da je bil popoloma »suh«, da pa si je ta znesek izposodil od žene, ne da bi ji bil o tem kaj povedal. Značilno pa je, da se ženin gospodinski proračun popolnoma ujemata in da ni ugotovila nikakega primanjkljaja.

Včeraj je bil Mandelj ves dan zasliševan in policija mu je predložila, da je nesmiselno, če še dalje taji svojo krivdo. Mandelj pa slej ko prej odločno vztraja na tem, da je nedolžen, da o cel stvari ničesar ne ve in da mu delajo grdo krivico. Izročen bo najbrže še danes sodišču, ki bo nadaljevalo preiskavo in moralno odločiti, ali ga izpusti ali pa stavi pod obtožbo, naka pride pred prihodnjim porotom.

Pred ukinitevijo trgovinske pogodbe z Avstrijo?

Nelojalno postopanje avstrijskih gospodarskih krogov. — Izigravanje pogodbe z uvedbo novih doklad in prohibitivne carne. — Sumljivi avstrijski protesti.

— Dunaj, 8. januarja. V ponedeljek bo imel kancler dr. Seipel konferenco s predstavniki »Wirtschaftsverbanda«, ki zahteva, da se odpove trgovinska pogodba z Jugoslovijo.

K tej vesti smo prejeli na merodajnem mestu sledete podrobnejše informacije:

Trgovinska pogodba med Avstrijo in Jugoslavijo je bila sklenjena meseca avgusta 1925 na Dunaju. Pogodba ima trajati eno leto. Tarifi del te trgovinske pogodbe je stopil v veljavo 16. septembra 1925, dočim je trgovinska pogodba sama in njej pripadajoče konvencije, zlasti konvencije o obveznem prometu, stopila v veljavo šele 22. avgusta 1926. Potemkam bo ta trgovinska pogodba potekla šele 22. avgusta 1927. V jugoslovenskih gospodarskih krogih se že daje časa opaža močno stremljenje po reviziji te trgovinske pogodbe, ker poizkušajo Avstrije svoje obveze zmanjšati in so uvedli razne tarife in carinske prohibitiivne odredbe, ki onemogočajo v paralizirajo efekt te trgovinske pogodbe na škodo naše države. Tako so Avstrije uveli povisane postavke prometnega davka na vrednost, iz Jugoslavije uzenega blaga, tako da je postal to blago večinoma dražje kot v Avstriji producirano blago, s čimer je zadrgnjena skoraj celokupna naša izvozna trgovina v Avstrijo. Na drugi strani so Avstrije tudi občutno izpremenili

razne svoje carinske postavke na agrarne proizvode, ki tvorijo glavni kontingenat našega izvoza. Te trgovinski pogodbi med Avstrijo in Jugoslavijo sovražne mere so škodile našemu izvozu tako, da je trgovinska bilanca z Avstrijo v zadnjem času skoraj popolnoma izpremenila svoje lice in so se pravne aktive bilance pretvorile v skoraj pasivne postavke. Avstrijski gospodarski krogi bi sedaj radi prikrali to svoje nelojalno postopanje in postopajo, kakor da so oni nezadovoljni, meneč na ta način izdejstvati ugoden teren za izpremembo, doseganje trgovinske pogodbe in za njeni reviziji v korist Avstrije. Industrijskim krogom Avstrije je kampanja avstrijskih agrarnih krovov proti uvozu agrarnih proizvodov iz Jugoslavije izredno dobrodošla, ker upajo na ta način, da dobre primerne argumente pri pogojanjih za novo trgovinsko pogodbo z Jugoslavijo ter da dosežo z agrarnimi koncesijami primerne koncesije za avstrijske industrijske izdelke. Odpoved trgovinske pogodbe je za obe stranki četrteletna. Avstrija ima skoraj same kratkoročne, večinoma enoletne trgovinske pogodbe, kar je v zvezi s sanacijsko politiko Društva narodov, ki je hotela najprvo preizkusiti, kakšne bodo sledile takih pogodb za avstrijsko gospodarstvo, dočim bi se nove, dolgoročne pogodbe sklepale še pozneje.

ZADNJI OBERDANK

— Trst, 8. januarja. Včeraj je premil v Rovinju 62 let star Henrik Oberdank, brat svoječasno v Trstu od avstrijskih oblasti obešenega italijanskega identista, ki je pripravil atentat na avstrijskega cesarja. Pokojni Henrik Oberdank je bil rodom iz Renč pri Gorici. Stariš so mu bili Slovenci. Ž njim je izumrla rodbina Oberdankov.

ITALIJANSKA EMIGRACIJA V LETU 1926

— Rim, 8. januarja. V preteklem letu se je izselilo iz Italije 279.357 ljudi. Preko oceana se je izselilo 117.392 oseb, v evropske države 161.965, v Argentino pa nad 50.000 oseb.

Zahrbina italijanska politika na Balkanu

Zanimiva razkritja pariškega »Matina«. — Prijateljsko pismo Mussolini dr. Ninčiću. — Značilno postopanje angleškega poslanika v Tirani. — Ahmed beg Zogu hoče postati kralj.

Pariz, 8. januarja. »Matin«, nadaljuje z objavljanjem podrobnosti o dogodkih pred podpisom albansko-italijanske pogodbe. Med drugim navaja »Matin«, da je italijanski ministrski predsednik Mussolini poslal dokumentu Ninčiću par tednov pred podpisom pogodbe z Albanijo prijateljsko pismo. Tozavoden ostavak »Matinovih« odkritij se glasi:

«Dva tedna pred podpisom paktu med Italijo in Albanijo je Mussolini poslal dokumentu Ninčiću neobičajno prijateljsko in pristreno pismo, v katerem se mu zahvaljuje za lojalno stališče, ki ga je zavzel napravljajmo dolob, ki so bile svojcas odobrene glede Albanije. Mussolini predlaga tem pismo dr. Ninčiću, naj svetuje jugoslovenskemu poslaniku v Tirani, da postopa v tesnem stiku z jugoslovenskim poslanikom v Tirani baronom Aloisijem ter da naj obvešča barona Aloisija proti recipročni obvezni o vseh navodilih, ki jih bo prejemal iz Beograda.

Ko je bila italijansko-albanska pogodba 10. decembra v albanski skupščini ratificirana, je odsek jugoslovenski odpravnik poslov Kolombatovič k predsedniku albanske republike Ahmed begu Zogu, da bo Jugoslavija smatrala ratifikacijo tega paktu kot neprijateljski čin. Kolombatovič se je uti hotel odstraniti, toda Ahmed beg Zogu ga je pridržal hotel mu pojasnil svoje stališče. Kolombatovič je nato protestiral proti članu, kako je bila pogodba med Italijo in Albaniju sklenjena, zlasti pa proti prvemu članu te pogodbe. Končno je Ahmed beg Zogu po daljšem kolebanju izjavil, da je pri-

siljen skleniti pogodbo kljub temu, da se spominja svoječasne gostoljubnosti, ki mu jo je izkazala Jugoslavija in da se dobro zaveda njene pomoči. Ahmed beg Zogu je izjavil, da je pri prevzem oblasti naselj v državnih blagajnah vsega 200.000 zlatih frankov in da se je dolgo upiral podpisu pogodbe z Italijo. Pozneje pa mu je angleški poslanik nasvetoval, naj pakt ratificira. Iste dan je angleški poslanik v Tirani svetoval Kolombatoviču, naj ne jenilje stvari preveč tragično. Par ur po dramatičnem razgovoru med Ahmed beg Zogu in odpravnikom poslov Kolombatovičem, da je albanski parlament soglasno ratificiral albansko-italijanski pakt. »Matin« napoveduje še nadaljnja zanimiva razkritja.

— Sarajevo, 8. januarja. Tu je izšla prva številka revije »Pregled«, ki jo ureja dr. Gjoko Kruli. Na uvodnem mestu se nahaja članek Joce Jovanovića pod naslovom »Italija na Balkanu«. V tem članku piše Jovanović, da je Ahmed beg Zogu sklenil pakt z Italijo, mislec, da je v takem položaju, kakor je bil kralj Milan 1877. leta, ko je sklenil tačno konvencijo z Avstrijo. Tedaj mu je šlo za to, da si utri prestol, vendar ostoalo mu je bilo postransko. Tako je tudi z Ahmed Zogu. Prisiljen je bil, da naprosi Rim za pouč. Ahmed beg Zogu je prekrisl s tem razne obvezne, ki jih je prevezel napram beogradski vladi. Ahmed beg Zogu si je mislil: Ako to lahko storiti Italija, zakaj bi albanski beg ne smel enako premoliti.

Dogodki križem Jugoslavije

Goljufiva zavarovalnica mladih zakoncev v Subotici. — V vlaku okraden. — Nevarna kozlova pečenka.

V Subotici je že več let obstajala nekakna zadruga pod naslovom »Bodočnost«, ki je v svojih oglasih naznana, da preskrbi svojim članom in članicam v slučaju omožitve popolno opremo. Oprema se je ravnalna po višini vplačil. Član zadruge je postal lahko vsaj 14 letni deček ali deklica. Kdor je plačeval višje premije, je dobil boljšo opremo, ki je obsegala pohištvo za eno ali več sob, popolno kuhinjsko opravo in vse perilo. Zadruga je razvijala svoje delovanje po vsej državi in tudi v Sloveniji je imela svoje agente, ki so marsikako mamico pregorvali, da je dala svojo hčerko zavarovati, da ji na ta način preskrbi primerno poročno balo. Sprva je lo res vse v redu in zadruga se je lepo razvijala. Štela je že okrog 100.000 članov in članic, ki so vplačali mesečno najmanj 1 milijon dinarjev.

V zadnjem času pa so se pojavile razne nerodnosti. Mladi zakonci, ki so bili zavarovani pri tej zadrugi, so zamenjani, da so oni nezadovoljni, meneč na ta način izdejstvati ugoden teren za izpremembo, doseganje trgovinske pogodbe in za njeni reviziji v korist Avstrije. Industrijskim krogom Avstrije je kampanja avstrijskih agrarnih krovov proti uvozu agrarnih proizvodov iz Jugoslavije izredno dobrodošla, ker upajo na ta način, da dobre primerne argumente pri pogojanjih za novo trgovinsko pogodbo z Jugoslavijo ter da dosežo z agrarnimi koncesijami primerne koncesije za avstrijske industrijske izdelke. Odpoved trgovinske pogodbe je za obe stranki četrteletna. Avstrija ima skoraj same kratkoročne, večinoma enoletne trgovinske pogodbe, kar je v zvezi s sanacijsko politiko Društva narodov, ki je hotela najprvo preizkusiti, kakšne bodo sledile takih pogodb za avstrijsko gospodarstvo, dočim bi se nove, dolgoročne pogodbe sklepale še pozneje.

Nenavadno smolo so imeli doslej še neznani tativi v Velikem Bečkereku. Tamošnji bakteriološki institut je nedavno nakupil nekega kozla, da bi z njegovo pomočjo proizvajal serum proti steklini. Kozla so dobro krmili in marsikemu siromaku so se sline cedile po mastni pečenki, ki bi jo nudil rogoč v zaklanem stanju. Res so skomine premotile nekega neznanca, ki je hotel na cenen način nabaviti pečenko za pravoslavni božič. V noči od 5. na 6. t. m. je kozel brez sledu izginil. Bolj, kakor tativina sama, pa je razburilo vodstvo zavoda dejstvo, da je predstavljajo ukraden kozel kaj nevarno pečenko. Kozel je bil namreč že tako prekojen s serumom, da bi moral vsakrško, ki bi užival njegovo meso, tek kom treh tednov oboteli na pasji steklini najhujše vrste. Zato je bakteriološki zavod potom javnih razglasov obvestil neznanega tatu, naj za božjo voljo ne jé kozlovega mesa, marveč naj kozla, živega ali mrtvega, vrne zavodu. Tativino mu odpusčajo in tudi vsako zasledovanje s strani policije je ustavljeno. Doslej pa se tat se ni oglasil in kdo ve, ali sploh ve za ta razglas. Bržkone se masti na okusni, a tako nevarni kozlovi pečenki.

IZ RUSIJE

— Moskva, 8. januarja. Vsled redukcije oficirjev v Rdeči armadi in vsled umirovljenja večjega števila oficirjev, ki so dokončali predpisana leta službovanja se je znatno povišalo število nezaposlenih. Zaplositev teh odpuščenih oficirjev je postalo zelo aktualno vprašanje. Moskovske tvornice in podjetja jih nočejo sprejeti v službo. Zato je moskovska prokuratura sklenila, da bo zaščitila demobilizirane oficirje ter jih zaposlila v privatnih podjetjih. Podjetja sprejemajo sledenje opozorila: »Obveščamo Vas, da bo prokuratura odredila kazensko postopanje proti vam v slučaju, da ne spremete tega in tega demobiliziranega oficirja v službo.« Sovjetski ugovartja, da je pritisek prokurature na privatna podjetja dosegel velik uspeh. V sami Moskvi je bilo zaposlenih nad 2000 odpuščenih oficirjev.

Podaljšanje policijske ure

Ljubljana, 8. januarja. Veliki župan ljubljanske oblasti je dostavil policijskemu ravnateljstvu in ostalim kompetentnim uradom sledenje razglas pod U. br. 11698:

Razglas o policijski ure v ljubljanski in mariborski oblasti z dne 14. in 19. maja 1925 U. br. 3290 in U. br. 3681, Uradni list z dne 27. maja 1925, št. 170, se spremeni tako, da se določa policijska ure v okoliški policijskega ravnateljstva v Ljubljani in v mestu Maribor za postope in v gotovini.

Ta razglas stopi v veljavo z dnem objave v »Uradnem listu mariborske in ljubljanske oblasti. V Ljubljani, 5. januarja 1927. Dr. Baltič L. r.

Nove besede - stare obljube

Radikalni zopet obljubljajo davčne obljave

— Beograd, 8. januarja. Vojvodinski radikali so priredili zadnje dni več konferenc, na katerih so ugotovili, da je gospodarsko stanje v Vojvodini obupno in da mase kmetskega in mestnega prebivalstva obračajo hrbit radikalni stranki. Zato so sklenili, da se bodo pogajali z novim ministrom finanč in ga naprosili, naj bi v finančni zakon sprejel odredbo, ki naj olajša plačevanje zaostalih davkov v večletnih obrokih. Na ta način naj bi se to vprašanje rešilo tudi za hravtske in slovenske kraje, kjer je istotno pereče. Ministr finanč bo predlagal izročil v imenu vojvodinskih radikalov dr

Bulgarija in Jugoslavija

Ne da se več tajiti: z zadoščenjem lahko konstatiramo, da prehajajo odnosaji med Bolgari in Jugosloveni v novi stadiji.

Pred dobrim mesecem je napisal bolgarski književnik Kiril Hristov na uvođnem mestu «Prager Presse» članek, v katerem je ponudil Srbom, Hrvatom in Slovencem roko v spravo. Odrekel se je javno in izrecno vsemu, kar je napisal v dobi med 1. 1913–1918 ter pozval književnike srbske, hrvatske in slovenske na skupno delo, ki naj pomaga ustvariti temelje za boljšo južnoslovensko bodočnost. Preklicati svojo preteklost, zavreči misel vsega dela tolikih let, ni lahka niti majhna stvar; možu, ki je moči to storiti, smemo zaupati.

Nastop Kirila Hristova je našel odziva; oglašili so se mu književniki s srbske, hrvatske in slovenske strani. Prvi se je odzval Hrvat Gustav Krklec, ki je sprejel z zadoščenjem pobudo Hristova, naglasil pa popolnoma pravilno, da nam ni bilo treba ničesar preklicati, ker je naša smer ostala nespremenjena in da je zategadelj popolnoma pravilno, da se je kot prvi za sprawo oglašil Bolgar. Pozval je Hristova, da je prva stvar, pridobiti novo bolgarsko generacijo za južnoslovensko skupnost, zakaj ena lastavica še ne pomeni pomladni.

V beogradski «Pravdi» se je oglašil srbski književnik Božidar Kovačević, ki je v bistvu tudi sprejel ponudeno roko, dasi seveda še z gremktičnostjo, se ne pozabljene preteklosti; njegov članek je izvenel sicer še z močnim skeptizmom, kar je seveda vzprisko strahot leta 1915. razumljivo; srbski književnik stavila Bolgarom preostrišnjo: ako se bodo v bodočih odločitvah, ki se jim v odnosajih Balkana do izvenbalkanskih sil ne bo mogče izogniti, Bolgari postavili na našo stran in ne bodo ponovili žalostne vloge iz l. 1915, tedaj bo naša vera

ostala trdna in nezaupnost bo tegnila za vedno.

Pravoslavni Božič je prinesel odgovor tudi s slovenske strani. V božični številki beogradске «Politike» je objavljena pesem Otona Župančiča, naslovljena na Kirila Hristova; smatrati se mora kot odgovor slovenskih književnikov na pobudo bolgarskega pesnika. Oton Župančič je videl v nastopu Kirila Hristova poglavito, prestane gorje v odpovedi od preteklosti: In na tem je sprejel ponudeno hudo preizkušenemu bratu.

S tem se je s srbsko-hrvatsko-slovenske strani izrekel odgovor na vprašanje, ki je prišlo iz Sofije. Bil bi neupravičen optimizem, kdor bi pricakoval, da se bo preokret v odnosajih med Bolgari in Jugosloveni izvršil takoreč preko noči in v vsej populnosti. To so šele prvi početki sprave in sporazuma; upajmo, da početki, ne le epizoda. Dolžnost nas vseh je, da sodelujemo pri tem iskrešu; osobito je dolžnost Bolgarov, da se priključijo Hristovu in izvrše medseboj popolni preokret, zakaj tu, v tem je ključ do bodočnosti.

Na naši strani se mora priznati razveseljivo izboljšanje. V beogradskih listih se zadnji čas opaža velika pozornost za bolgarske zadeve, za kar nosi poglavito zaslugo simpatično izdržanje sofijanskega tiska ob prilik objava italijansko-bolgarskega pakta. Seveda je še mnogo nezaupnosti, kako! Saj je doba od l. 1912 dalje tako strašna, da za lahkovernost in optimizem brez skepsze zares ni mesta. Ali pojave, ki jih je prinesla zadnja doba, mora tudi najhujši pesništvu označiti kot dobra znamenja, kot dokaze, da se odnosai med nami in Bolgari boljšajo in da opravljajo nade na še nadaljnjo boljšanje. Mi vsi, tako v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani, moremo biti s tem razvojem samo zadovoljni. Ko pa jih o policijski

ler ne izvijejo prepira in ne preizkušajo svojih moči na kožarcih, stolicah in buticah svojih enakopravnih nasprotnikov. Ta vrsta ljubljanskih krokarjev daje policiji največ posla in nekatere so na Bleiweisovi cesti že zelo očrnjeni. Za to sorto krokarjev okoli postave nimata usmiljenja in neumisiljenja jimi ob ponedeljkih, ko so se v policijskih zaporih že prespali, diktirajo globe radi pjanosti in razgrajanja, ako nimajo na vesti morda še kaj hujšega, kar že presegajo oblast pendreka. »Krokarska taksa« znaša 50 do 200 Din ter je zabelejena s kolovno takso po 55 Din za vsak slučaj. Kdor ne plača, mora odseteti, senkajo! na nič.

Najbolj nedolžna, a obenem najbolj glasna, iznajdljiva in izvilljana je študentovska krokarja. Dočim potrebujejo vse ostale vrste krokarjev predhodno primerno vinsko podlago, ti krokarji željo zelo pohtlevni in le redkokdaj postane kateri čez mero glasen. Ne razburja se niti takrat, ko pride po njega žena ali kak drug »žandar« v prav sudnemu tonu. Mirno se vda v svojo usodo; ko pa se prespi, je zopet najboljši soprog, oče in delavec.

Kakor so krokarji sicer osvojeni, so pri gostilnicarjih in natakaricah priljubljeni. Napravijo uavadno veliko »echo«, pošteno plácajo, — brez denarja in krokarje — pri napitnimi po soširokogrudi in radodarni. In če se zna natakarica razgremeta krokarju še primerno nasmehniti, dobri od njega vse, kar hoče. Zato jih rade spregledajo marsikako nerodnost in porednost, ki bi si je sicer navaden gost ne smel dovoliti.

Spolná, gospodarska kriza pa je decimirala tudi krokarske vrste. Postajajo vedno redkejši in solidnejši. Morda se nam to je tako dozdeva, ker sami ne znamo več krokarji. Če govoris s kakim krokarskim »spoznionistom«, bo navadno slišal: »A kaj, današnja mladina je sploh za nič! Še krokarji ne zna več! Takrat, da takrat, ko smo bili še mi, takrat smo ga pihnil...!« A vseeno krokarji ne bodo izumrli. Vsa-

uri »vrjejo« na cesto, takrat se še je priče »špase na žalost vseh stražnikov in solidnih meščanov, ki ob takih prilika na vse mogoče načine kažejo svojo nevoljo in pošiljajo vse krokarje v narode belcevuba. A ti se za take izbruhne sovražnosti kaj malo zmenijo, pac pa si take »ilistre« še prav dobro privoščijo.

Končno je treba omeniti še tkz. tih krokarje. To so večinoma častivni ljudje, ki vestevo izpolnjujejo svoje dolžnosti in le redkokdaj uidejo čez plot. A kadar ih prime, ga poštene zavrite in »bolezen« traža navadno po več dni skupaj. Sam, brez družbe, sedi v najmravniji kot oštarje in jih zame vlivati za ovratnik. Jé malo, govoril nič, pile pa, dokler ne omaga. Naslonjen ob mizo, se malo prespi, potem pa začne znova. Običajno so te vrste krokarji zelo pohtlevni in le redkokdaj postane kateri čez mero glasen. Ne razburja se niti takrat, ko pride po njega žena ali kak drug »žandar« v prav sudnemu tonu. Mirno se vda v svojo usodo; ko pa se prespi, je zopet najboljši soprog, oče in delavec.

Posebno veselje imajo študentovski krokarji, če morejo ponagajati možu postave, zlasti onemu, ki si je tega ali onega kaj preveč privoščil s svojim pendrekom pri kaki demonstraciji. Narančnost razposajeni pa so, če se oglasi pri katerem »finančni minister« ali pa, če se morda izkaže kak starešina ali najde kje kak radodaren melenec. V takih svečanih trenutkih se nairajo zatečajo v Kapečevem klet, kjer s svojim vriskanjem in petjem se povečajo dirinjam džesbenda. Ko pa jih o policijski

ka doba jih ima in tudi nas bodo prezeli... .

Beležnica

KOLEDAR.

Danes: Sobota, 8. januarja 1927; katoličani: Severin; pravoslavni: 26. decembra, Sav, Bogorod.

Jutri: Nedelja, 9. januarja 1927; katoličani: Julijan; pravoslavni: 27. decembra, Sv. Stevan.

DANASNJE RIREDITVE.

Gledališče: Drama: ob 16. »Peterškova poslednje sanje«. Opera: »Grafica Marica«.

Kinematografi: Matica: »Carmen«. Dvor: »Maciste v Afriki«; Ideal: »Čajanka in svilene nogavice«.

Plesne prireditve: »Ples Sokola I« na Taboru, »Reduta v ejetju« v Unionu (Atena, Ilirija, Ljubljanski sportni klub). — Ples nižjih poštnih uslužencev v Narodnem domu. — Ples ŽSK Hermes v hotelu Bellevue.

Predavanja: Ob 20.30 v društvu »Soča« (restavracija Lj. Dvor): »Krizi antične demokracije«. — Predava dr. Stojan Bajč. Ob 17. v akademskem kolegiu, Predava dr. Mikle.

PRIREDITVE V NEDELJO.

Gledališče: Drama: ob 15: »Triglavskava baška«. — Ob 20.: »Pohiša lady Windermeere. — Opera: ob 15: »Seviški brivec«.

Kinematografi: Matica: »Carmen«. Dvor: Maciste v Afriki. — Ideal: »Čajanka in svilene nogavice«.

Predavanja: Ob 10.30 v Kino Matica: Izromantičke skavtskega življenja. — Predava Pavel Kumaver.

DEZURNE LEKARNE.

Danes in jutri: Piccoli, Dunajska c., Barčič, Karlovska c. Solnce zaide danes ob 16.35, vzdide jutri ob 7.37 in zaide ob 16.35. Meseč zaide danes ob 20.30.

Tiskovine vseh vrst
kaktor: kuverte, piseške papirje, vizitke, račune, razne bloke, lepake, letake itd., izdeluje hčno in ceno

Narodna tiskarna v Ljubljani

Podražitev tobaka

Z novim letom je monopolna uprava ponovno povisala cene nekaterim tobačnik izdelkom. Vse pa je šlo kar po tihem, brez predhodne objave. Na novega leta dan so prejele okrajne finančne kontrole brzojavni nalog, naj takoj ustavijo prodajo viržink in tobaka za zvečenje, par dni pozneje pa so prisile nove »direktive«, glasom katerih se prodaja teh izdelkov zopet dovoljuje, toda po primoer zvišani cenah.

Viržinke so se podražile za 25 Din pri 100 komadih, torej za 1 krono pri komadu, tobak za zvečenje pa za 25 Din pri 1 kg. Odslej stane viržinka 1.25, tobak za zvečenje pa 125 Din kg. Ker se tobaka za zvečenje v drugih pokrajnah potroši zelo malo, bo vse povisek moral plačati slovenske »prevečovale«.

To povisjanje bo po sedanjih statističnih podatkih znašalo približno 3 milijone Din letno. Kaj je monopolna upravo napotilo, da znova povisuje cene tobačnih izdelkov, ni znano. Najboljši odgovor bi bil, da se tudi Slovenci odrečijo ne ravno estetični razvadi zvečenja, ki je po zatrjevanju mnogih zdravnikov tudi zdravju mnogo bolj škodljivo, kakor pa kajenje same. Z ozirom na splošno padanje cen in redukcijo prejemkov državnih uradnikov pa bi bilo sploh umestno, da bi končno tudi monopolna uprava začela z znižanjem sedaj itak pretirano visokih cen tobaka in tobačnim izdelkom.

Poverjeni prodajalec srečki državne razredne loterie

Drag. R. Kolaković

BEograd

prodaja na veliko in malo.

Najbolje urejena poslovna te viste. Daje najugodnejše pogoje za prodajo srečki. Službeni načrti z navodilom pošljem vsakemu brez počačno.

Najlepša Ljubljancinka

Originalen razpis »Slovenskega Naroda«

V Berlinu so nam te dni v osebi gdje Stefice Vidačić iz Zagreba izbrali najlepšo Jugoslovenko, ki sicer morda ni res najlepša, gotovo pa med najlepšimi. Izvolila jo je posebna žirija izmed trojice gospodčin, ki so bile sredi decembra določene na zaključenem tekmovanju jugoslovenskih filmskih kandidatin v Zagrebu. V finalni triu, ki je potekalo v Berlinu, je prišla tudi Slovenka gdje Nada Pogačnikova iz Zagreba, dočim je bila druga Slovenka, Ljubljancinka gdje Ida Kravanje pri zagrebškem tekmovanju izbrana.

O vsem tem smo svoj čas že obširne poročali. Že takrat smo dobili par dopisov, ki izražajo mnenje, da bi bilo tudi druge Ljubljancanke ravno tako upravičene za udeležbo na zagrebški finalni konkurenči kakor gdje Kravanja, da pa so odradile ta iz tega, она iz drugega razloga. Glavni razlog pa je bil ta, da je bilo aranžirano vse lepotno tekmovanje na tak način, da se

ga večina dam ni mogla udeležiti, a da kaj na sebe.

Tudi berlinsko razsodbo je sprejela naša javnost z mešanimi občutki. »Miss Jugoslavija« ne zavidičajo toliko časti kakov morda filmski engažman, ako ga bo res dobila, mnoge Ljubljancanke pa so mnenja in mnogi Ljubljancani tudi, da bi se vsaj enakovredno izbrala. Viržinke so se podražile za 25 Din pri 100 komadih, torej za 1 krono pri komadu, tobak za zvečenje pa za 25 Din pri 1 kg. Odslej stane viržinka 1.25, tobak za zvečenje pa 125 Din kg. Ker se tobaka za zvečenje v drugih pokrajnah potroši zelo malo, bo vse povisek moral plačati slovenske »prevečovale«.

To povisjanje bo po sedanjih statističnih podatkih znašalo približno 3 milijone Din letno. Kaj je monopolna uprava napotilo, da znova povisuje cene tobačnih izdelkov, ni znano. Najboljši odgovor bi bil, da se tudi Slovenci odrečijo ne ravno estetični razvadi zvečenja, ki je po zatrjevanju mnogih zdravnikov tudi zdravju mnogo bolj škodljivo, kakor pa kajenje same. Z ozirom na splošno padanje cen in redukcijo prejemkov državnih uradnikov pa bi bilo sploh umestno, da bi končno tudi monopolna uprava začela z znižanjem sedaj itak pretirano visokih cen tobaka in tobačnim izdelkom.

primerna spominska darila.

veltergovina Krisper, Mestni trg; Konfekcijska trgovina D. Schwab, Dvorski trg;

modna trgovina Šinkovec, Mestni trg;

modni atelje M. Šarc, Kongresni trg;

modna trgovina Vršč, Šelenburgova ulica.

Podrobnosti o darilih in njihovi razdelitvi se objavimo.

Tvrdke se v polni meri zavedajo, kako ugodno vplivajo take konkurence na gojenje lepot in elegance med ženskostvom, kar je tudi stremljenje vseh podjetij, ki se pečajo z damske modni predmeti.

Dozdaj so obljudile darila naslednje ljubljanske tvrdke:

drožerija Adria, Šelenburgova ul.; modni salon Göstl, Kongresni trg; drožerija Kanc, Židovska ulica;

Podrobnosti o darilih in njihovi razdelitvi se objavimo.

dile? S čim je bila spojena? Tega ni mogel videti, ker mu okov okrog vratu ni dopuščal najmanjšo kretanje z glavo. Jasno pa je bilo, da se je za to pripravilo skrivalna zahrnboština diaboličnega sovražnika. Da je potegnil za vrvice, bi se gotovo sprožil bogzna kak peklenški mehanizem. Uprav ranirana nakana: tako bi James sam nad seboj izvršil odsodbo, ki jo je izrekel nad njim tajanstven sovražnik!

Tak je torej njegov namen, je srdito razglabil James Oldsilver. Nemara ždi zdaj kje v skritem kotu in se pase nad mojo neodločnostjo? Ne, tega veselja ne bo doživel!

In energično je potegnil za vrvice. Nekaj beležega mu je združilo po ramu in se ustavilo ob zapetiju. Bilo je pisemce. James ni nomicil; iztegnil je roko, pograbil papir, ga razvila in prečital.

Ni bilo mnogo, a Jamesu je vzlito temu pognalo vso kri v glavo.

»Tepec!... Ha, ha, in ti si verjeti!... Mar si res domišliaš, da bova tako hitro opravila? Bilo bi škodo da denarja, ki

Danes ob 20. velik ples Sokola I na Taboru

Sokolstvo in Narodni dom

Zakaj sokolski savez ni podrlsal oklica za Akademijo in Narodno galerijo. — Komunike starešinstva JSS.

Na javno vprašanje v dnevnem časopisu, zakaj starešinstvo Jugoslovenskega sokolskega saveza ni podpisalo proglaša gleda snuoče se slovenske Akademije znanosti in umetnosti in Narodne galerije, smatramo za potrebo, da jazno odgovorimo, ker ne smemo dovoliti, da bi si kdorkoli naše postopanje napadli razlagal.

Na ustno povabilo, naj določeni proglaša podpišemo, smo odgovorili s pismom z dne 10. decembra 1926, št. 4118. Pismo se glasi:

P. n.
Narodni galeriji (v roke g. Ivanu Zormanu)
Ljubljana

Ker ste posredovali med snuočjo se slovensko akademijo znanosti in umetnosti, med Narodno galerijo in med nami z namenom, da bi na predloženi nam proglaša dostavili tudi my svoj podpis, se Vam usojamo sporočiti, da smo ta podpis odklonili iz razlogov, ki jih niže navajamo.

Naglašamo takoj, da nismo proti nameščani Akademiji znanosti in umetnosti in proti ustanovam, ki so ali bodo z njo v zvezi. Naše načelno stališče, ki smo ga popolnoma Jasno in vsakemu umilju po stavili na II. sokolskem Saboru v Zagrebu L. 1924 z ozirom na kulturni napredek našega naroda in z ozirom na razmerje Sokolstva do drugih organizacij v narodu, nam nalaga dolžnost, da pospešujemo ter s svojim delom in po svojih močeh podpiramo vsako prizadevanje, ki mu je smoter ustvaritev višega kulturnega tipa jugoslovenskega človeka kot sredstva za razvoj in ujedinitvenje Slovanstva na potu k ujedinitvenju človeštva. Ta naša naloga izvira že iz samega bistva sokolske ideje, ki je najnačinjajoča in najidealnejša vzgojno-kulturna in nacionalnoborbena organizacija vseh morahnih in fizičnih moči Slovanstva. Blagovolite se o tem prepričati v knjigi, ki smo jo izdali po II. sokolskem Saboru («Organizacija» str. 6 in dalje).

Ljubljanski Sokol sam, ki ima svoje prostore v Narodnem domu, je naglasil na svojem izrednem obnemljenem zboru leta 1925, da ni spoznati Vašim nameram, temveč da je pripravljen dogovoriti se z Vami, kako bi se našla pot sporazuma in sožitja enih in drugih pod skupno streho.

Vaš proglaš, naslovjen na Slovence, pa govoriti, da Vam je društvo «Narodni dom» v Vaše namente že dalo na razpolago prostore v svoji palači, kar nas je osupnilo in kar je prvi v glavnem vzrok, da je starešinstvo JSS na svoji sedi dne 6. decembra 1926 odklonilo podpis na proglašu.

Ljubljanski Sokol in društvo «Narodni dom» še nista uredila medsebojnega razmerja do posestnih pravic v poslopu Narodnega doma. Ljubljanski Sokol ima že fissa dobe, ko se je započelo prvo delo za zgradbo Narodnega doma, vso moralno in materialno pravico do uporabe poslopa, ki ga sedanji lastnik predaja v last, oziroma v uporabo institucijam, ki niso bile doslej z zgradbo v nobeni zvezi, in to predčasno, ko ta morna in materialna pravda Ljubljanskega Sokola še ni dokončno rešena,

se lahko spodobne najodličnejši zbor. To mu mora biti v novo spodbudo in skrbnje pažnjo. Za Matičnim zborom je »Zvon« resnejši zborovski faktor. Prelövec je z njim zlit v celoto, kar daje izvajanjem zaokrožnost in enotnost. Dirigiral je tudi oba skupna zbor zanosito in točno, neverzan na na putu ležeče partiture.

V drugem delu je nastopil kot prvi »ZVON« iz Trbovlja. Če pojde zbor prirejene narodne pesmi, naj bo to na programu tudi označeno. Zbor je številčno razmeroma močan (36 izvajajočih), toda slika izraza ne odgovarja temu številu. Zdi se mi, da je temu krieva plahost pevcev in prerogorozno zadruževanje pevovodje. Naj se zbor razmahne, narodne pesmi ne bo izpeljal pokvaril. Za začetek je najboljše vstoti živo, kreko krepko, da se pevci razpojijo in opogumijo. Programski zbor ni letos pokazal napredka. Sliši sem od njega že tehtnejših stvari. Take lahke, kratke skladbice so za mlade, zacetniške zvore, ne pa za Zvon, ki ima za seboj že 25 in več let obstoja. Seveda hitreje menjavane pevcev ovira napredek in pevovodja, da mora delati skoro vsako leto iznova. Ni to delo zavajanja vredno.

Tudi pevski zbor »SLOV. BRALNEGA DRUSTVA« iz Tržiča pod vodstvom Albina Šajovića je pel dvoje prirejene narodnih pesmi. Zbor je štel 18 pevki in 18 pevcev. Tak zbor je težko deliti še posebej v ženski in moški, zlasti če nima povsem izravnanih glasov. Sopran se je slišal razredčeno, tenor je presamosvoj. Vendar zbor od lani kaže v podavanju napredek: postal je sigurnejši, glasovno enotnejši in jasnejši in intonaciji.

Lepo napreduje »SЛАВЕЦ«. Kdor ne pozna partiture »Neizkušenec«, ne ve, kakšen oreh je treba pregrinuti. Ce se ne motim, je v njej tudi neka neljuba tiskovna partitura, ki bi jo naišel pevovodja popravil. Stvarica je bolj za kabinet kot širok oder. Prav dobra sta bila oba ženska zborova v klavirjem. Tu se je videlo, kako zamore petje poziviti in strument, pa naj je magari sam v klavirju. Zbor ima 42 svetih, mladih glasov (21 m. in 21 ž.), s katerimi bo pevovodja Bruno Bič še lahkovo marsikaj lepega dosegel. Zbor se stremiteljno razvija in ima krepko in resno voljo do dela.

Koncert je tehtno zaključil pevski zbor »GLASBENE MATICE« pod mojstrovom Hubadom. Matice je postavila na oder okoli 100 ljudi (42 ž. in 51 m.) z izbranim glasovnim blagom. Hubad je vzpostavil red, navdušil svoj zbor z mlado, navdušeno pevsko radostjo, ga vsega prerodil. Po izvajjanju XIV. rukovetki Hubadovega ljubljanskega Mokranja in mojih »Treh devojčic sklepajočih« bo predstavljeni prvi koncert Matičnega zborna umetniškega dogodka, ki ga vsi napeto pričakujemo. Leta teko mimo Hubada, toda njegove pesvske živalnosti in priznostenost se ne dotaknejo. Kot pevovodja je mladenički in razigran kot »mladi Marcoš.«

Toliko o nastopu posameznih zborov in njihovih dirigentih. Nekaj podrobnosti sem pripratil že direktno povedal, par splošnih, več ali manj na vse nastopajoče, zlasti izvenljubljanske zvore se nanašajočih opazak pa zabeležim ob prvi priliki.

Koncert ni bil bogovsko obiskan. Nasvet način bi zasluzil mnogo več zanimanja. Ako žrtvujejo pevci čas, denar, težak, dajni pot, da se udeleže koncerta, bi naša prekomadna gospoda tudi lahkovo stopila iz kavarne v koncertno dvorano in pokazala, da spoštuje kulturno delo naše pesvske družbe.

Z ozirom na vse to pričakujemo, da gozdje, ki so podpisali proglaš, ne bodo hoteli pripraviti Sokolstva ob zgradbi, ki je ono v prvi vrsti omogočilo.

Javnost naj sodi po pravici in resnicu.

V Ljubljani, dne 7. januarja 1927.

Starešinstvo Jugoslovenskega sokolskega saveza

Otvoritev modernega sankališča. — Drsališče, curling, ski-kjöring.

Agiuno Tujsko-prometno in opleševalno društvo za Notranji Bohinj je zgradilo poleg hotela Sv. Janez zelo pripravno in udobno sankališče, ki bo nedvomno privabilo ne le vse domače sankaliče, marveč tudi marsikaterega gosta iz oddaljenejših pokrajini. Sankališče se otvorji jutri, v nedeljo dne 9. januarja. Snežne razmere so zelo udogene. Snega je dovolj, mrzaj pa tudi precejšen. Ker je sankališče obrnjeno na severno stran, je upati, da bo ostalo dolgo časa uporabno.

Bohinjsko jezero je začelo zmrzavati na obeh straneh in se računa, da bo pod sedanjimi udobnimi vremenski razmerami v nedeljo že porabno za darsanje. Na ledu se bo priredilo tudi keglešči (curling).

Letos pa se bo pričela v Bohinju tudi še nova, pri nas doslej malo znana zimsko-sportna panoga: smučanje s priprego, tkvz. skijköring, eden najpričudljivejših sportov v severnih deželah. Terenske razmere so zato precej udobne, bohinjski izvočščki pa so radij prepravljeni, odstopiti svoje konje smučarjem za priprego.

Tako obeta letos Bohinj prav živahnno zimsko sezono. Pripravljeni smo, da bodo naši sportniki z obilnim posetom pokazali agilnim domaćinom svojo hvaljenost in priznanje za njihov trud in požrtvovost.

Za hišo in dom

PRAKTIČNI NASVETI.

— h Čiščenje oljnatih slik Oljnate slike se najenostavnjeje čistijo s surovim krompirjem. V to svrhu je treba krompir obeliti in prerezati na polovico. Na prerezani strani se odstrani krompirjev vsa ne-maga in prah. Zamazana ploskev krompirja se mora zato večkrat odrezati, in to tako dolgo, da ostane krompir čist. Nato se slika z mrzlo ali mlacio vodo umije in z jelenovo kožico posuši.

— h Nežiti kozarci se z lahkoto očistijo z želj uporabljenimi citronami. Po odrgnjenu s citronom je treba kozarci v čisti vodi oplahnit ter pustiti, da se obetejo.

— h Ako hočeš, da testo hitro kipne, zlasti pozimi, ali kadar prepoznam zamesiš kruh, prideš testu malo citroninego soka. To je staro in preizkušeno sredstvo.

— h Mast, v kateri se je že dva-ali večkrat cyrilo, očistiš, če jo segreješ, nato pa prilijes do polovicu posode čiste vode, na vrah pa da noževi konico sode. Nato pusti, da mast z vodo četri ure vre. Ko se ohladi, ostane na vrah čista mast, ki jo zopet lahko porabil za cvrto ali prelaganja.

Narodni mučenik Pepe Škrjanc

Pohleven epos v 18 različno dolgih spevih.

Kakor smo že naznali, bomo po leg rednega, glavnega romanu priobčevali v »Slovenskem Narodu« tudi kraje romane in povesti. Začeli bomo z delom, ki bo gotovo vzbudilo v vsej naši javnosti veliko zanimanje. Znani humorist in satirik g. dr. M. ZARNIK nam je izročil satirično humoresko

Narodni mučenik Pepe Škrjanc, ki slika v duhovski, humorja se iskreči formi ljubljanskemu predvojno in povo-

no življenje. V njej naslikani dogodki temelje na resničnih dejstvih in bodo poznalci Ljubljane za »igralc« humoresko brez »člove razkrinkali prave akterje.

Zarnikova humoreska začne izhajati sredi prihodnjega tedna.

Pripravili smo, da bomo z njo ustregli svojim čitaljem in prijetjem v njihovih pogovorih.

Smeli, ljudi, ki imajo denar, bi boli mikl drugačen plesni večer, oni pa, ki se res zanimajo za pojavne našega umetnostnega življenja, si pri današnjih razmerah ne morejo privoščiti vstopnine za opero, čeprav so bile cene malo znižane. Gospodje, Vidmarjeva nam je s svojimi nastopi predčela pota, ki ji utira najnoviješa plesna umetnost. Poznalo se ji je sicer, da je nastopila prvič, in trenutno je znatno ovirala, toda pokazala je stremiljenje in hotenje za pravim izrazom v plesu. Zapadila pa je v napako, tako pogosto pri naših mladih umetnikih, da je šla preveč suvereno preko publike in njenih nazorov; zato sprva ni mogla ogreti. V slovenskih plesih se je nato izplesala in doživel res iskren aplavz, tako da je moralna dve točki ponoviti. Scenarija je bila okusa, razsvetljiva efektiva, kostumi pa sicer krasni, a vendar malo preveč monotoni.

Premiera »Faftaže lady Winderme« bo v ljubljanski drami danes, v nedeljo, 9. t. m. ob osmih zvečer. V tej Winderme drami žrtvuje mati svojo srce in svoje dobro ime na ljubo hčeri, žveči v aristokratiskem mitetu, polnem predskodov in drugačnega kova so trije »Intermezzi«. Maksa Regerja. Prvi je glasen in gromovit, drugi nekoliko tiši, točec, tretji pa buinovziven, poln protislovij.

V koncert nas uvede četverica Brahmsovih balad, napisanih na besedilo Herderjeve šotske balade »Edvard«. Delo učinkuje v nepozabnem dojmom na poslušalca.

Drugačnega kova so trije »Intermezzi« Maksa Regerja. Prvi je glasen in gromovit, drugi nekoliko tiši, točec, tretji pa buinovziven, poln protislovij.

Letošnje leto v muziki je Beethoveno letu in noben pravi glasbenik ne more nimatevati. Na ponedeljkovem večeru bo Beethoven zastopan z »Rondom« in s »Škotskimi plesi«.

Chopin... Komu se ne topi duša ob melodijah tega poljskega slavca? Niegova »Fantazija« je sprva polna neke tesnobe. Ko se čustva razvijejo, se zgoste borbeni silje v želouku in hočijo na naskok. V spominu se je oglašila domovina. Zanje gre pesniški na boj in ni mu mar, če izkrvavi.

Sporod zaključi »Skrabinova« Sonata v štirih stavkih, pristno slovensko delo, ki se zdi takor da je nastalo v slutnji dobi, ki je prišla za njim. Skrabin je v tej skladbi dokazal, da lahko tudi Slovan koraka v isti vrsti z drugimi narodi ali celo pred njimi.

Gledališki pregled

Metropolitan Opera v Newyorku ima izdatkov na teleden 80 tisoč, prejemkov pa 60 tisoč dolarjev. Te dni so prodali eno lož za 200 tisoč dolarjev. Seveda gre tu za lož, ki ostane stalno lastniku. Posetniki teh lož spadajo izključno srednjim visnjim petiščem.

V Parizu je sklenil mestni svet, da svedči pravil v Pragi odposlanec beografske operе in se je sporazuelil z upravo Narodnega divadla o gostovanju Beograđanov v Pragi. Beografska opera bo prispevala s celotnim ansamblom, in sicer s solisti, pavškim zborom, orkestrom in baletnim zborom dne 17. februarja v Prago. Dne 18. februarja bo dala v Narodnem divadlu »Boris Godunov«. Dalje bodo na programu slednje opere: Krsticev »Sutovz«, Baranovićev »Srce in leča«, »Lohengrin«, Stravinskih balet »Peter i Paul« in »Šeherezada« Rimskoga - Korzaka.

»Manon« s tenoristom Iliečem v beografski operi. V soboto, dne 1. januarja je nastopil prvič v Massenovem operi »Manon« tenorist Ljubljana Ilieč, bivši operni komik, sedaj član Narodnega gledališča v Beogradu. Pel je ulogovo de Grieux. Naslovna partija opere je bila poverjena ga. Popović. Ilieč je doslej kreiral v Beogradu operne uloge: Caradossija v »Puccinijevi« »Tosci«, dona Josefa v »Carmen« in tenorskem partiju v »Manon«.

Naša tujsko - prometna propaganda v Grčiji

Iz tujsko-prometnih statistik je razvidno, da zahajajo Grki v velikem številu na letni oddih v Švicarska in avstrijska letovišča. Pri tem se poslužuje morske poti do italijanske obale, na to pa potuje večinoma po italijanskem ozemlju v severne dežele. Popolnoma nepriznane pa so v Grčiji pokrajinske krasote Slovenije ter naša lepa in vedno bolj upodobljena zdravilišča, letovišča in kopališča, ki po udobnosti, naravnih krasotah in zdraviliščih v vsakem oziru že lahko zavijejo v naši vrednosti.

Novitet Deutsches Volkstheatra na Dunaju sta Galsworthijev »Escape« in G. Kaiserjev »Papirni milnik.« Naistem gledališču gostuje tudi nemško-ruski umetniški kabaret »Sinja pitica«.

V Beogradu igrajo: Mignon, Veselinovičev »Zasedovanec«, Rubinsteinvovo opero »Demon«, Shakespearjeve »Ukročene gorjadiče«, Nušičeve »Poslanca«, Birchovga »Zvonarjev Notre Dame«; v nedeljo dopoldne je simfonični koncert muzike kraljeve garde, popoldne pa predstava marijonetnega gledališča. Dalje so na repertoarju Sremac-Baniceva, »Zona Zamširova«, Sovarjeva »Osma žen« in Hopwoodov »Vzorni soprog«.

V Zagrebu predava v ponedeljek v gledališču na Kraljevici dr. VI. Dvornikovič o temi »Nietzsche, Wagner in filozofija Parsifala. — Za kraljevin rojstni dan ima Narodno kazališče slavnostno predstavo »M. Butterfly« z gospo Oblak-Strossz kot gostom v njeni vlogi.

Da pritegne tudi grške goste v naše kralje, namerava Zveza za tujski promet v

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 8. januarja 1927.

— Roktji dan NL Vel. kraljice Marije se praznuje dne 9. januarja t. l. s slovensko službo božjo, kateri prisostvujejo državni oblastva in uradi z vsem osobjem. V ta namen se vrši v tukajšnji stolnici Sv. Nikolaja ob 10. slovenski pontifikalni maši, po kateri se bodo opravile svečane molitve; istotako se vrši služba božja v evangeliski cerkvi ob 10., v pravoslavni pa ob 9. Vsi državni uradi in javna oblastva naj razobesijo na svojih poslopljih državne zastave. Pri g. velikemu županu je na razpolago knjiga, v katero naj se vpisuje vstoni, ki že izraziti čestitke. — Iz pisarne velikega župana ljubljanske oblasti.

— Zveza Slovenije z morjem. 4. t. m. se je vršilo v Brodu na Kolpi zborovanje, katerega so se udeležili tudi zastopniki nekaterih slovenskih občin. Na zborovanju se je razpravljalo o vezni Slovenije z morjem. Sprejeta je bila soglasno resolucija, v kateri se zahteva od trgovske zbornice, da vodi Franz - Josef uspešno služi zlasti starejšim ljudem.

— A. Srebrno poroko praznuje dne 12. t. m. v domačem krogu g. Jakob Zavodnik, poštni kontrolor, s svojo soprogo Franjo, rojeni Klementič. Jubilantomu tudi naše iskrene čestitke z željo, da učakata še zlato in dajanljivo poroko.

— Protestno zborovanje. Dnevni red javnega zborovanja: »Naše gledališče pred katastrofo«, ki se vrši v nedeljo ob 10. dop. v operi, je sledič: 1. za »Udrženje« govor g. J. Betteto, 2. za »Podsavec mužičara« govor g. M. Bravničar. Prisimo vse gospode, ki bi event. še hoteli govoriti na tem zborovanju, da se radi potrebnega reda pri podelevanju besede zglašajo tekmo današnjega dne v tajništvu organizacije, bodisi ustreno bodisi pismeno, ali pa vsaj pred zborovanjem. Govorniki se bodo vrstili po časovnem redu prijave. Za g. govornike in povabljeni so rezervirane prve štiri vrste parterja. Prosimo cenj. občinstvo, da se pokori rediteljem. Operno poslopje se odpre ročno ob pol 10. uri. — Odbor.

— Zveza Šoferjev Slovenije naznanja, da se vrši njen letni občni zbor v nedeljo, dn. 16. januarja ob 9.30 dopoldne v Ljubljani v restavraciji Miklč - Kolodvorska ulica. Člani kakov tudi drugi stanovski tovariši se vabijo, da se občnega zbora udeležijo.

— Povečanje poštne pašač v Zagrebu. Ministrstvo pošte in telegrafa je odredilo, da se takoj spomiladi prične s povečanjem poštne pašač v Zagrebu. Dogradilo se bo tretje nadstropje in še eden dvoriščni trakt. V to svrhu je odobren kredit v znesku 1.700.000 Din.

— Kdo ve, kje se nahaja Ivan Škofic. Strojni klučavnica? Od 4. marca 1926 je bil zaposlen v železniških delavnicah v Cačku. Od septembra meseca naprej je njegova žena brez poročil od njega in vsa pozvedovanja so ostala brezuspešna. Baje je zbolel in bil oddan v bolnico. Komur bi bilo o njem kaj znanega, se naproša, da sporoči to proti povračilu stroškov njegovi ženi, Ivan Škofic, Gamelje 35, Slovenija.

— Prošnja usmiljenjem srečem! Zapuščena žena s štirimi otroki v starosti 17 mesecev do 7 let, prosi usmiljenja sreča za podporo, bodisi v denarju, živilih ali oblikih. Mož je odšel pred enim letom v Srbijo za zasluzkom, a je brez sledu izginil, tako da se nahaja njegova družina v največji bedi. Darovi naj se pošljene na naslov: Ivana Škofic, Gamelje 35, tovarniške hiše, iz priznlosti pa jih sprejemata tudi naša redakcija.

— Gospodinje! »Gospodinjski koledarski Jugoslovenske Matice za leto 1927 vsebuje sledče članke, razprave, kuhinjske recepte in navodila: O Gospodinjstvu in kuhi, Juhe, Zakuhe, Prikupe, Zelenjava na razne načine, Goveje meso na razne načine, Kako pridravim telecje meso, Priprava možnosti jedi, Omlete, Strukli ali zavitki, Kako porabiti ostanke jedil, Bolniška hrana, Kmečka kuka, Omara za perilo, O kokoših, Slovenska hlaša, Kako ravnat s posli, Spoznaj lastnilno svojega bližnjega, Moderna gospodinja, Madeži, Gospodinje in posli, Parketno vočilo, Higijena perila, O spatiu, Gospodinjski knjigovodstvo. Koledar je namenjen pri vseh podružnicah Jugoslovenske Matice in v vseh knjižarnah. Dobi se ga tudi v Ljubljani, Selenburgova ulica VII. Cena Din. 20.—, za člane Din 15.—.

Zognem in mečem od slovitega poljskega pisatelja Sienkiewicza, Kapetanova hči od Puškin, Gradnikova najnovješja zbirka pesmi »De Profundis«, Triglavská bajka Pavla Golja in mnogo drugih knjig v več sto izvodih naših in tujih literatov obsegajo dobitki III. književne tombole Jugoslovenske Matice. Glavnih dobitkov, celotna zbirka vseh 46 letnikov »Ljubljanskog Zvona«, pomenja literarno redkost in ima veliko denarno vrednost. Zrehanje se prične 4. februarja t. l. in traja do 25. marca. Vse izšrebane številke bodo redno objavljene vsako soboto, odnosno nedeljo v vseh slovenskih dnevnikih. Kdor zadene, se mu dobitek brezplačno pošlje po pošti. Tablice A 3—Din so naprodaj pri vseh šolah in pri vseh podružnicah Jugoslovenske Matice v Sloveniji. Dobi se jih tudi v pisarni Jugoslovenske Matice, Selenburgova ul. 7/II.

— Velik vrom v Laškem. V noči od 4. na 5. januarja je bil v Laškem izvršen velik vrom v tamošnji konzum. Vlomilci so odnesli večino množino manufakturnega in specijskega blaga v skupni vrednosti 26.000 Din. Vlomljeno je bilo na ta način, da so vlomilci izkopali v zid veliko luknjo ter tako vdrli v trgovino. Blago so odprljali z vozom proti Celju, kar se da sklepati po sledovih.

— Nevarna igrača. V Škofiji Luki je skušal kleparjev sin Joško Kavčič prepeliti neko vojaško patrono. Ker pa kapica še ni bila ubita, je med piljenjem eksplodirala ter raznesla patrono. Dečku je pri tem od-

trgal tri prste na levem roku. Morali so ga prepeljati v Ljubljansko bolnico. Starši, pazite na igrače svojih otrok!

— Zoper nesreča z električnim tokom. Prekmurje je lansko jesen dobro električno razsvetljeno. Med drugimi so napeljali električno luč tudi v cerkev v Murski Soboti. Neki porednej je skušal pred par dnevi na cerkevnu koru prezeti zice. Jedva pa je prišel z nožem v stik z zico, ki je nastal z močnim pokom krake spoj. Po vsej cerkvi je ugashila luč, moža pa je pošteno pretreslo, pri tem pa si je še precej hudo opreklo roko.

— Pri bolezni srca in povapnenju zil. priagnenju do krvavjenja možganov in naradov, kapi vam zagotovi prirodna grenčica »Franz - Josefa« lahko odvajanje brez napora. Znanstveno opazovanje po klinikah za bolezni krvnih stanic so dognala, da voda Franz - Josef uspešno služi zlasti starejšim ljudem.

— »ITO« zobraha pasta najboljša.

Iz Ljubljane

— Čistite in posipajte hodnike. Mestni magistrat opozarja vse hišne in zemljiške posestnike v Ljubljani na dožnost, da ob vsakem zapadu snega očistijo hodnik pred svojim posestvom. Čistiti je treba vse hodnike pred hišami, kakor tudi pred nezadidantimi parcelami in drugimi prostori in sicer v celi dolžini in širini. Poleg tega je treba očistiti tudi odtočni jarek (kadunjo) ob hodniku. Kadar polzi ali se dela poleča, je treba hodnik posuti s peskom, peperom ali drugo stvarjo. Kadar zapade sneg ponoshi ali se napravi polečida, opraviti je značenje ali posipanje vsaj do 7. ure zjutraj. Pri neprestanem sneženju je snažiti hodnik večkrat na dan in tako posipati, da ne nevarnosti za pešce. — Z dvorišč se ne sme sneg ali led odkladati na cesto, temveč ga je treba voziti v Ljubljano ali na odzakana skladističa. — Sneg, ki sam zdrži ali se pomeče s strehe, morajo hišni posestniki nemudoma ob svojih stroških izvoziti s ceste. — Za južnega vremena je hodnike in pešpot po potrebi večkrat na dan očistiti luž in blata. — Prestopki teh določil bo mestni magistr kaznoval in vrhulte odredil, da se dotično opuščeno ali zanesmarno opravljeno delo izvrši na stroške posestnika.

— Čistite in posipajte hodnike. Mestni magistrat opozarja vse hišne in zemljiške posestnike v Ljubljani na dožnost, da ob vsakem zapadu snega očistijo hodnik pred svojim posestvom. Čistiti je treba vse hodnike pred hišami, kakor tudi pred nezadidantimi parcelami in drugimi prostori in sicer v celi dolžini in širini. Poleg tega je treba očistiti tudi odtočni jarek (kadunjo) ob hodniku. Kadar polzi ali se dela poleča, je treba hodnik posuti s peskom, peperom ali drugo stvarjo. Kadar zapade sneg ponoshi ali se napravi polečida, opraviti je značenje ali posipanje vsaj do 7. ure zjutraj. Pri neprestanem sneženju je snažiti hodnik večkrat na dan in tako posipati, da ne nevarnosti za pešce. — Z dvorišč se ne sme sneg ali led odkladati na cesto, temveč ga je treba voziti v Ljubljano ali na odzakana skladističa. — Sneg, ki sam zdrži ali se pomeče s strehe, morajo hišni posestniki nemudoma ob svojih stroških izvoziti s ceste. — Za južnega vremena je hodnike in pešpot po potrebi večkrat na dan očistiti luž in blata. — Prestopki teh določil bo mestni magistr kaznoval in vrhulte odredil, da se dotično opuščeno ali zanesmarno opravljeno delo izvrši na stroške posestnika.

— Čistite in posipajte hodnike. Mestni magistrat opozarja na razglasile delegacije ministrica financ, ki so nabiti na reklamnih deskih in na mestni deski in sicer: a) za odmero dohodnine za leto 1927; b) za odmero davka na poslovni promet za leto 1927; c) o vložitvi prijav za odmero davka od zastuška telesnih delavcev za leto 1927. In d) o vložitvi naznanih poslovnih izkoriscenj ter preprečili vsakodanljivo nevarnost. Občinstvo pa pri tej priliki ponovno opozarjam, naj bo pri shranjevanju pečeta oprezno.

— Čistite in posipajte hodnike. Mestni magistrat opozarja na razglasile delegacije ministrica financ, ki so nabiti na reklamnih deskih in na mestni deski in sicer: a) za odmero dohodnine za leto 1927; b) za odmero davka na poslovni promet za leto 1927; c) o vložitvi prijav za odmero davka od zastuška telesnih delavcev za leto 1927. In d) o vložitvi naznanih poslovnih izkoriscenj ter preprečili vsakodanljivo nevarnost. Občinstvo pa pri tej priliki ponovno opozarjam, naj bo pri shranjevanju pečeta oprezno.

— Čistite in posipajte hodnike. Mestni magistrat opozarja na razglasile delegacije ministrica financ, ki so nabiti na reklamnih deskih in na mestni deski in sicer: a) za odmero dohodnine za leto 1927; b) za odmero davka na poslovni promet za leto 1927; c) o vložitvi prijav za odmero davka od zastuška telesnih delavcev za leto 1927. In d) o vložitvi naznanih poslovnih izkoriscenj ter preprečili vsakodanljivo nevarnost. Občinstvo pa pri tej priliki ponovno opozarjam, naj bo pri shranjevanju pečeta oprezno.

— Čistite in posipajte hodnike. Mestni magistrat opozarja na razglasile delegacije ministrica financ, ki so nabiti na reklamnih deskih in na mestni deski in sicer: a) za odmero dohodnine za leto 1927; b) za odmero davka na poslovni promet za leto 1927; c) o vložitvi prijav za odmero davka od zastuška telesnih delavcev za leto 1927. In d) o vložitvi naznanih poslovnih izkoriscenj ter preprečili vsakodanljivo nevarnost. Občinstvo pa pri tej priliki ponovno opozarjam, naj bo pri shranjevanju pečeta oprezno.

— Čistite in posipajte hodnike. Mestni magistrat opozarja na razglasile delegacije ministrica financ, ki so nabiti na reklamnih deskih in na mestni deski in sicer: a) za odmero dohodnine za leto 1927; b) za odmero davka na poslovni promet za leto 1927; c) o vložitvi prijav za odmero davka od zastuška telesnih delavcev za leto 1927. In d) o vložitvi naznanih poslovnih izkoriscenj ter preprečili vsakodanljivo nevarnost. Občinstvo pa pri tej priliki ponovno opozarjam, naj bo pri shranjevanju pečeta oprezno.

— Čistite in posipajte hodnike. Mestni magistrat opozarja na razglasile delegacije ministrica financ, ki so nabiti na reklamnih deskih in na mestni deski in sicer: a) za odmero dohodnine za leto 1927; b) za odmero davka na poslovni promet za leto 1927; c) o vložitvi prijav za odmero davka od zastuška telesnih delavcev za leto 1927. In d) o vložitvi naznanih poslovnih izkoriscenj ter preprečili vsakodanljivo nevarnost. Občinstvo pa pri tej priliki ponovno opozarjam, naj bo pri shranjevanju pečeta oprezno.

— Čistite in posipajte hodnike. Mestni magistrat opozarja na razglasile delegacije ministrica financ, ki so nabiti na reklamnih deskih in na mestni deski in sicer: a) za odmero dohodnine za leto 1927; b) za odmero davka na poslovni promet za leto 1927; c) o vložitvi prijav za odmero davka od zastuška telesnih delavcev za leto 1927. In d) o vložitvi naznanih poslovnih izkoriscenj ter preprečili vsakodanljivo nevarnost. Občinstvo pa pri tej priliki ponovno opozarjam, naj bo pri shranjevanju pečeta oprezno.

— Čistite in posipajte hodnike. Mestni magistrat opozarja na razglasile delegacije ministrica financ, ki so nabiti na reklamnih deskih in na mestni deski in sicer: a) za odmero dohodnine za leto 1927; b) za odmero davka na poslovni promet za leto 1927; c) o vložitvi prijav za odmero davka od zastuška telesnih delavcev za leto 1927. In d) o vložitvi naznanih poslovnih izkoriscenj ter preprečili vsakodanljivo nevarnost. Občinstvo pa pri tej priliki ponovno opozarjam, naj bo pri shranjevanju pečeta oprezno.

— Čistite in posipajte hodnike. Mestni magistrat opozarja na razglasile delegacije ministrica financ, ki so nabiti na reklamnih deskih in na mestni deski in sicer: a) za odmero dohodnine za leto 1927; b) za odmero davka na poslovni promet za leto 1927; c) o vložitvi prijav za odmero davka od zastuška telesnih delavcev za leto 1927. In d) o vložitvi naznanih poslovnih izkoriscenj ter preprečili vsakodanljivo nevarnost. Občinstvo pa pri tej priliki ponovno opozarjam, naj bo pri shranjevanju pečeta oprezno.

— Čistite in posipajte hodnike. Mestni magistrat opozarja na razglasile delegacije ministrica financ, ki so nabiti na reklamnih deskih in na mestni deski in sicer: a) za odmero dohodnine za leto 1927; b) za odmero davka na poslovni promet za leto 1927; c) o vložitvi prijav za odmero davka od zastuška telesnih delavcev za leto 1927. In d) o vložitvi naznanih poslovnih izkoriscenj ter preprečili vsakodanljivo nevarnost. Občinstvo pa pri tej priliki ponovno opozarjam, naj bo pri shranjevanju pečeta oprezno.

— Čistite in posipajte hodnike. Mestni magistrat opozarja na razglasile delegacije ministrica financ, ki so nabiti na reklamnih deskih in na mestni deski in sicer: a) za odmero dohodnine za leto 1927; b) za odmero davka na poslovni promet za leto 1927; c) o vložitvi prijav za odmero davka od zastuška telesnih delavcev za leto 1927. In d) o vložitvi naznanih poslovnih izkoriscenj ter preprečili vsakodanljivo nevarnost. Občinstvo pa pri tej priliki ponovno opozarjam, naj bo pri shranjevanju pečeta oprezno.

— Čistite in posipajte hodnike. Mestni magistrat opozarja na razglasile delegacije ministrica financ, ki so nabiti na reklamnih deskih in na mestni deski in sicer: a) za odmero dohodnine za leto 1927; b) za odmero davka na poslovni promet za leto 1927; c) o vložitvi prijav za odmero davka od zastuška telesnih delavcev za leto 1927. In d) o vložitvi naznanih poslovnih izkoriscenj ter preprečili vsakodanljivo nevarnost. Občinstvo pa pri tej priliki ponovno opozarjam, naj bo pri shranjevanju pečeta oprezno.

— Čistite in posipajte hodnike. Mestni magistrat opozarja na razglasile delegacije ministrica financ, ki so nabiti na reklamnih deskih in na mestni deski in sicer: a) za odmero dohodnine za leto 1927; b) za odmero davka na poslovni promet za leto 1927; c) o vložitvi prijav za odmero davka od zastuška telesnih delavcev za leto 1927. In d) o vložitvi naznanih poslovnih izkoriscenj ter preprečili vsakodanljivo nevarnost. Občinstvo pa pri tej priliki ponovno opozarjam, naj bo pri shranjevanju pečeta oprezno.

— Čistite in posipajte hodnike. Mestni magistrat opozarja na razglasile delegacije ministrica financ, ki so nabiti na reklamnih deskih in na mestni deski in sicer: a) za odmero dohodnine za leto 1927; b) za odmero davka na poslovni promet za leto 1927; c) o vložitvi prijav za odmero davka od zastuška telesnih delavcev za leto 1927. In d) o vložitvi

--- Moda ---

Moški in ženski zimski čevlji

Naravna posledica kratkega krila je bila, da so začele dame posvečati neprimereno večjo pozornost nogavicam in čevljem. Vedno k ekstremu strmeča moda je dovedla tudi na novi pokret skoro do ekstravagance; zadnja leta uganjajo dame s čevljji prave luksuzne orgije, na veliko škodo domaćih, malih obrtnikov, a na korist velikih tovarn za čevlje. Ženska moda je

Modno kramljanje

So socijologi, ki trdijo, da se ljudje niso začeli oblačiti zato, da bi jih ne zeblo, niti iz sramežljivosti, marveč zato, da bi bili lepi. In najbrž imajo ti socijologi prav. Način, kako se oblačijo nekatera divja plemena, in takozvana velika toaleta civiliziranih dam, sta najboljša dokaza, da je obleka namenjena v prvi vrsti olepsavi človeškega telesa. Ženske čutijo razmeroma večjo potrebo skrbeti za lepo zunanjost kot moški, ker so izpostavljeni večji konkurenči. Da je paradosnost često v nasprotju z narodnim imetjem in da tudi z narodno-gospodarskega stališča ni vedno dobrodošla, osobito pri tako malem narodu kot smo mi, je znano. Jasno je, da ni prav, ako troši kdo polovic ali tretjino svoje mesečne plače za svilene nogavice in modne čevlje. Naravno je, da hočejo biti mlade dame lepe in elegantne. Tega jim nihče ne more zameriti, toda ta cilj dosežejo često s pretiranimi gmotnimi žrtvami.

Morda bi kazalo nekoliko revidirati pojem eleganca. Nekateri strokovnjaki trdijo, da se naša ženske preveč približujejo pariškemu poketu v prepričanju, da se približujejo s tem pariški eleganci. Toda ne glede na to, je jasno, da biti elegant in ob enem štetiti ni tako lahko, vendar pa ne izključeno. Kar nam primanjkuje v žepu, moramo nadomestiti z delom, z okusom, iznajdijivostjo itd. Za to sta potrebna inte-

vplivala v tem oziru tudi na moško, ki je ravnotako začela neprimereno bolj kultivirati čevlje, kakor je bilo to prej.

Na naši sliki vidimo spodaj tri, letos zelo priljubljene modele damskeh čevljev. Prvi in drugi sta tako poučna, kakor večerna čevlja, tretji je izrazito večerno obuvalo. Prva dva sta iz finega usnja, garnirana z usnjem drugačne

barve, zadnji pa iz črne svile, garniran z lakov. Gornja slika nam predstavlja serijo damskeh in moškeh čevljev, ki jih letos najbolj forisrajo. Narejeni so iz vsega možnega blaga, iz svile, brokat, srnne kože, iz kačjega in martinčevega usnja itd., moški iz lakskega usnja. Zanimiv in nov je način, kako se moški čevlji zapenjajo ali boje, zapirajo.

Obleka za večerne prireditve

Večerni dres elegantnega Angleža je frak. Mi, ki nismo tako rigorozni, razumemo pod tem imenom tudi smoking. Frak privlečemo iz omare samo dvakrat ali trikrat v seziji, da ga prizračimo na plesu, ako ga sploh imamo. Ako ga pa nimamo, si lahko pomagamo s smokingom.

Moderni smoking mora biti iz prvo-vrstnega blaga. Suknjič ne sme biti predolg. Smoking se zapenja na en gumb. Na rokavih so po trije gumbi. Telovnik ima eno vrsto gumbov in je iz istega blaga kot suknič in hlače. Nosi se pa tudi telovniki z dvema vrstama gumbov, spodaj ravni iz težke črne svile z belimi lisami. Beli telovniki so se pri nas uveljavili najbrž zato, ker jih vidimo v ameriških filmih. Američani nosijo k smokingu skoraj vedno bel telovnik. Hlače so brez črnih lampasov. Spodaj so široke 22–28 cm. Hlače morajo biti dolge, tako da se delajo na čevljih gube. V Franciji so moderni tudi smokini, ki se zapenjajo na štiri gume v dveh vrstah. Obe vrsti sta daleč narazen, spodnji gumbi so v višini žepa. K takemu smokingu se nosi običajno črn svilen ali bel telovnik na dve vrst. gumbov.

Kdor si hoče omisliti frak, ki posmeni v sedanjih razmerah velik luksur, naj pazi, da bo lepo narejen. Telovnik spodaj ne sme moleti izpod fraka. K fraku se nosi bel telovnik na eno ali dve vrsti gumbov. Večina krojačev de-

stevi raste, raste: z vsakim mesecem so zavoji večji. Največji zavoj je iz julija 1921: sedempetdeset pisem. Ali v letu 1922, se zavoj zmanjšuje in pridemo na oktober 1923: eno edino, ako Bog želi!

Potem sem jih stehatal (tudi najduhovitejša in najbolj lirična pisma imajo po misljenu poštini uradnikov svojo težo); stehatal sem jih skrbno, eno za drugim. Skupna teža 6.740 gramov: čez šest in pol kilograma. Precešnja teža za eno samo ljubezen in če bi jih moral nesti človek vsa v eni vreči, bi ne mogel prehoditi dolge poti.

Preštel sem tudi strani. Stevi strani me je presenetilo: ženske višejo z neko lahko, o kateri moški niti pojma nima. Za ne besede, bodisi izgovorjene, bodisi napisane, niso cekini, ampak groši, ki se lahko kadar-koli potrošijo z naivečjo lahkomiselnostjo.

Res je, da je imela ta ženska zelo velik rokopis in da je puščala mnogo prostora med vrstami, ali vendar se ne morem načuditi, da je mogla samo v štiri sto petdeset treh pismih izpolnitri tisoč dve sto dvajset strani. Nobeno pismo nima manj nego štiri strani, mnogo jih imajo po osmih, po deset, po dvajset, celo po šestnajst.

Račun je točen, ali moje začudenje je vendar zelo veliko.

Giovani Papini:

453 ljubavnih pisem

V zadnjem predelu svoje velike omare, zdolaj na dnu, pod klučem, imam štiri sto petdeset tri pisma neke ženske. Pismo so ljubavna, poslana meni, vsa so od ene ženske, ki je že davno več ne ljubim, ki je nisem več videl in za katero ne vem več, kje se nahaja.

Teh štiristo petdeset trije pisem je vse, kar je ostalo od velike ljubezni.

Ta predel, ki je napolnjen s temi pismi, me vznemirja. Nisem sentimental. Zelo hladam sem; boli me zanima opazovanje nego me razvnemata strast. Od teh pisem — samo še pepel nekdanje ognja — sem si pripravil predmet za proučevanje. Vse je lahko predmet znanosti. Na ta način se hočem oprostiti od njih. Če bi jih raztrgal, bi ostala tu kot večni ukor mojemu praznemu srcu.

Poseb sem začel z numeriranjem: vsako pismo je dobilo svojo številko. Štiristo petdeset trije so, ne eno več, ne eno manj, o tem ne dvomim.

Razvrstil sem jih po kronološnem redu: od leta 1920. do leta 1923. Zvezal sem jih v zavoje po mesecih: januar 1920: štiri; februar 1920: osem-najst; marec 1920: trideset in tako dalje.

la sicer večerne obleke brez naprsnih žepov, vendar pa zahteva najnovješja pariška moda naprsne žepne, v katerih se nosi bel svilen robec. Nogavice morajo biti črne, svilene. Sive nogavice diše vedno po predmetju. Čevlji so lakasti in urezani iz enega kosa, tako da konec nima kapice.

S tem bi bila moška večerna obleka odpravljena. Damska večerna toaleta je seveda bolj komplikirana. Dame ne nosijo večerne obleke samo v gledališču. — Iz gledališča vodi elegantno dame pot često v plesno dvoran ali na družabni večer in zato mora biti obleka temu primereno prikrojena. Najlepše so letos kombinacije čipk iz muselina. Telovnik mora biti nekoliko daljši, krilo z dvema ali tremi volani. Kožuhovine je na večernih oblekah mnogo, vendar pa mora dama paziti, da kožuhovina ni našita tako, da bi pri plesu vplivala neestetično. Čevlji so iz brokata, zelo fantastični, z visokimi francoskimi petami. Nosijo se pa tudi brokatne sandale z nizko ameriško peto. Najmodernejsi so srebrni, zlati ali opalasti čeveljčki z imitacijami draguljev v sponi. Nogavice morajo biti seveda svilene in po barvi v skladu z obleko. K večerni toaleti spada še lep cap, ali kožuh, rokavice, avtomobil pred hišo in elegantna dame je kompletna.

Praktična naramnica.

Pri modnem perilu naramnice niso več iz svilnih trakov, ki hitro obledijo in se radi zvijejo, ampak iz drobnih perlastih vrvic, ki se dado seveda odpreti in porabljati pri različnih komadih. Taka naramnica je vedno elegantna, originalna in tudi malo — pikantna, vsaj zdaj v začetku, dokler se je ne navadimo.

Igrače niso samo igrače

Nekdo je rekel nekoč, da ako bi nastal strahov potres, ki bi uničil vse, kar predstavlja našo civilizacijo, in ak bo naši potomci čez več tisoč let zabol otroški igrači, bi lahko spoznali, kaj smo bili in kako smo živelji. Vsak mesec prinaša v Egipti nove ikonike, tudi med vsemi temi zgodovinski predmeti so načinjene košare igrači, ki so ležale dolga stoletja pod vročim peskom. Na teh starilih igračah se je pozorno, kako so se ljudje takrat oblačili, kakšno orodje so rabili, kako je bil narejen glasbeni instrument, postelja, voz, zibelka itd. Ako bi vsi ljudje zdaj poginili in ako bi čez več sto let naleteli kdo pri kopanju z lopato na zabol igrač, bi tako vedel, da so morale biti na svetu viseči hiše iz zelenih traverz, električne lokomotive, gasilske brizgalne itd. Ako bi se naš potomec zamisli nad raznimi igračami, ki predstavljajo v bistvu vse pridobite moderne tehnike, bi prišel do zaključka, da so morali biti naši otroci zelo razposajeni in iznajdljivo pokolenje. Na podlagi igrač bi lahko sklepali o delu odraslih ljudi, kajti igrači niso nič drugega, nego imitacije vsega, kar izdelujejo odrasli ljudje. Iz velike množine mehaničnih igračev bi lahko sklepal, da so bili očetje glede konstruktivnosti zelo agilni, da so želi spraviti svojo deco potom igrač od prirodnega razbijanja in umičevanja na pot ustvarjanja, sestavljanja in konstruiranja.

Deca hoče delati. Opazujte otroka in prepričate se, da hoče vedeti, zakaj se stroj vrtil, kaj se razdare ali sestavi, čemu ima toliko vijakov, kakšno vlogo igrača kolesa, jermenja itd. Deca se ne zadovoljijo z imitacijo kladiva, žage ali svedra, ki pri prvem udarcu razpadne. Imeti hoče pristno orodje v manjših dimenzijah. Otro-

ci imajo posebno radi igrače, ki predstavljajo razne stroje na parni ali električni pogon. Z druge strani pa igrača ne sme biti taka, da bi delala vse sama. Igrača mora nuditi detski domisliji najširše poleg. Leseni zabojček na štirih kolesih lahko otroka bolj razveseli kakor draga imitacija avtomobila.

Igrača pa ni igrača, dokler oče ali mati ne sede z otrokom na tla in mu vsega ne pojasni. Za vsako igrača mora imeti otrok pojasnilo. Otroku je treba povedati, zakaj se kolešček vrtil, zakaj je treba plovčinasti avtomobil ali lokomotivo naprej naviti in šele potem izpuščati, da zadrža otrok, da se ne uspe vzgoje z igračami. Zato je treba igrače kupovati ali delati po gotovem sistemu. Punška brez postelje je za deklico skoraj brez pomena. Naj bo že škatlica ali prava posteljica, de te hoče svojo punčko odevati in spravljati v posteljo prav tako, kakor spravila postreljica bolnika. Ako ima deček konja, mu mora narediti oče iz škatlice stalo ali pa povedati, da je stalo za konja pod posteljo. Ako ima deček avto, mu je treba pokazati kot ali prostor pod mizo, kjer naj bi bila garaza.

Deco je treba učiti, kako naj se igra. Mnogi roditelji se pritožujejo, da deca ne igrač ali da se neradi igra. Krivi so večinoma roditelji sami, ker niso znali zaviti vsake igrače v kako povestivo ali bajko tako, da bi vzbudili v otroški duši zanimanje za igrače. V prisotnosti otrok ne smemo nikoli govoriti, da so igrače neumnost. Otroku je treba govoriti o igračah z zanimanjem, kajti igrača so njenovo pravo in dozdevno kraljestvo, v katerem živi. Dajmo otroku v njegovem času popolno svobojo. Pustimo ga, naj vlači pod mizo svoj vlak ali avto in potrimo, ako nas prosi skakati previdno čez tir, da nas ne povozijo. Otrešimo se pedantičnega naziranja, da deca ne sme vlačiti igrača po parketu. Kar nam je odraslim mizo, to je deci kotic pod mizo. Ker potremi za nas vožnjo iz Bremena do Newyorka, to pomeni za deco pot s pločevinasto vratom od jedilnice do kuhinje. Ne ovirajmo dece pri igranju, pustimo jo, naj se igra, kolikor hoče. Naučimo jo, da mora spraviti po igri vse igrače nazaj v kot, v stajo ali garažo.

Vsaka stvar na svetu ima dva konca in na vse lahko gledamo z dvojnimi očmi. Kadar pride domov in vidimo po sobi razmetane igrače, lahkko zakričimo, naj otroci pospravijo to ropotijo, da bo v sobi red, ali pa jih pohvalimo, da se pridno igrajo. Igrače same po sebi ter razmerje roditeljev in dece do igrača je barometer kulture. Naječ igrač nudi svoji deci Američani. Pred vojno je uvažala Amerika otroške igrače večinoma iz Nemčije, zdaj pa ima svojo industrijo igrač. Amerika izdeluje zdaj svoje igrače, med katерimi pa nimbov, trompet, sabeli in papirnatih vojakov, pač pa mehanične igrače, ki predstavljajo razne stroje. Poleg teh igrač so v Ameriki zelo priljubljene igrače za ulico in igrišče. Kakor imajo Rusi svojega Vankovo - Vranjščak, kot tipično narodno igračo, tako so ustvarili Američani svojega Sheeix Boya, Corary Kata, Feliksa itd. Vsak narod ima svoje igrače, ki so prav zrcalo njegovega življenja. Tudi vsaka rodbina in celo vsako dete ima svoje karakteristične igrače. Za deco so igrače isto, kar je za odrasle univerza.

Darujte za dijaške kuhinje

dati takšnega poetičnega spomina za tako smešno ceno.

Ali vendar je v njih več — prej za zgodovinarja nego za pesnika — je v teh pismih nekaj več, nego je bilo tedaj, ko so bila navadne škatlice s polami v trgovini. V njih so izpisane besede, cele triletna strast, je ogromna količina prisporob, nazivov in poljubov: z eno besedo, nekaj globokega življenja enega moškega in ene ženske!

In vse to nima več nobene cene. Cutim, da sem velik tepec z vsem tem računanjem in razmišljanjem. Ali takšen sem pač. Nisem sentimental. Samo opazujem. Če vidim mrlja, mislim koliko so morali njegovim sorodnikom potrošiti za vsa ona zdravila, ki ga niso mogla rešiti, in če kaka mati joče, skušam izračunati, koliko decilitrov solz bo izjokala v enem dnevu in v eno noči. Kaj hočete! Takšen sem: nisem sentimental.

Teh štiristopadeset troje ljubavnih pisem, zaklenjenih v poslednjem predelu moje omare, mi je precej za napotne. Ne bi želel, da jih imam, ali ne rad bi jih sezgal. In storil sem vse, da jih odtrgom od svoje duše. Stel sem in računal, ali vendar je na dnu srca nekaj, kar se zvija in ieči — ni zadovoljno. Ali jaz se ne menim za to. Ni sem sentimental.

To in ono

Usoda Wranglovega otoka

Velesile v borbi za košček zemlje v večnem snegu. — Sovjetska Rusija ne da niti pedi svojega ozemlja. — Ruski kolonisti na Wranglojem otoku.

Tamdaleč na severu prostrane sibirskie ravnine se je odigravala zadnja leta med velesilami ljeta borba za protektorat nad otokom, ki je dobil ime po ruskem raziskovalcu baronu Wranglu. Vsaka velesila se je držala na tem otoku samo nekaj časa, ker jo je kmalu izpodrinila druga država. Končno je resila to vprašanje Rusija definitivno v svoji korist s tem, da je nedavno izobesila na pustem otoku sovjetsko zastavo in poslala tja skupino naseljencev. Carska Rusija, Anglia, Kanada, Zedinjene države in sovjetska Rusija — vse te velesile so hotele imeti protektorat nad koščkom zemlje, ki je varen po svoji strategični legi glede na severni tečaj. Amundsenov in Byrdov polet sta znova obrnila pozornost omenjenih velesil na Wranglojem otoku.

Leta 1820 je postal ruski pomorski oddelek poročnika Ferdinanda Wrangla v Sibirijo, da ugotovi, koliko je resnice na pripovedovanju Sibircev, da je tamdaleč za Ledenim morem obljadena zemlja. Po napornem potovanju je despol Wrangl do Nižnjega Kolinske na severni obale Sibiri, od koder je štirikrat poskusil odkriti novo zemljo. Spremljal ga je kozacki narednik Andrejev, ki je nekoč prekoračil sibirsko morje in trdil, da je bil na suhem in spoznal nepravoslavne ljudi, ni pa vedel povedati, v kateri smeri je tja prispeval. Wrangel se je vrnil razočaran v Petrograd in prinesel sebi samo skice štirih ponosrečenih ekspedicij. Pozneje sta raziskovalci Stefansson in Bartlett ugotovila, da je bil Wrangl zelo blizu svojega cilja. Wranglovo ime je bilo ovekovečeno in veliki otok v sibirskem morju je bil nazvan po njem.

Zdaj so se oglašili Američani, ki pravijo, da je ta otok njihov. Ker je leta 1867 pristal na njem kitolovec kapitan John Long. V Ameriki so sprejeli Longovo vest o pristanu na Wranglojem otoku zelo rezervirano. Sele leta 1881. so postali tia ladjo, ki je ostala deli časa bližu obale, da ugotovi lego otoka. Leta 1911. je proglašila nad Wranglojem otokom protektorat Rusija in sicer zato, ker je ekspedijacija Vilhilskega pristala na njem in izobesila rusko zastavo. Tudi Kanada se je takrat zelo zanimala za raziskovanje polarnih krajov. Leta 1913. se je pogajala kanadska vlada s Stefanssonom, da bi odpotoval na Wranglov otok in izobesil tam kanadsko zastavo. Toda Stefanssonova ladja je zanesel vihar v ledene pustinje, kjer se je razbila. Kapitan Bartlett je despol s svojim moštvom na Wranglov otok 1. julija 1914 in izobesil tam kanadsko zastavo. Trije njegovi spremjevalci so podlegli na-

porni vožnji in bili pokopani na otoku. Ostali so se vrnil.

L. 1921 se je pojavila na Wranglojem otoku nova skupina kolonistov, poslana iz Anglije in Kanade. Nad otokom je zavirala angleška zastava. To da kolonisti so deloma pomrli, deloma pa pobegnili nazaj, ker je bilo življenje na pustem ledenu otoku nezmošno. Od tistega časa datira angleško-ruski spor. Angleška konservativna stranka vztraja na tradicionalnem principu, da mora ostati angleška zastava vse večne čase tam, kjer je bila izobesena. Mac Donaldova vlada je pa izjavila, da se za Wranglov otok ni vredno prepričati. Take je bila napetost med Moskvo in Londonom odstranjena.

Kmalu je nastopila s svojimi pretensioni Amerika. Stefansson, rodom z Islanda in kanadski državljan, je prodal svoje »pravice« do otoka Američani Lomenu v mestu Nome na Aljaski. Lomen je postal na Wranglov otok nekega Wellsa s 13 Eskimi in izjavil, da je otok odslej ameriška last.

Ruska vlada je poslala 1. 1924 na pusti otok ladjo »Krasni Oktjabr« in odpeljala Wellsa z Eskimi v Vladivostok. V Vladivostoku je Wells umrl. Esime pa je odpremil ameriški Rdeči križ nazaj na Aljasko. Američan Lomen je predložil pred svojo smrjo sovjetski vladni račun. Zahteval je 30.000 dolarjev odškodnine. V Moskvi so se mu seveda snejamli in dobil nič fiska Letos je nastopila sovjetska vlada energično. Poslala je na Wranglov otok 50 Sibircev in jim dodelila zdravnika, komisarja, tajnika, učitelja in usmiljeni sestro. Kolonisti so vzelni s seboj vse material za zgradbo prve lese hiše, ki bo služila kot šola ali bolnica. Ladja, ki je pripeljala koloniste na otok, je plula večkrat okrog otoka tako, da so si mornarji in kolonisti ogledali vse podrobnosti novega sveta. Kolonisti so dobili od vlade toliko živil in orožja, da so preskrbli naiman za tri leta.

Iz tega je razvidno, da so sovjetti dosledni in da nekoč prepustiti tujcem niti pedi svoje zemlje. Na Wranglojem otoku namerava sovjetska vlada zgradi veliko polarno radiostanjo. Poleg tega bo služil otok v bodoče kot baza za letalske poizkuse ter geološka in medicinska raziskovanja. Ruska akademija znanosti pošlje letos na Wranglov otok več učenjakov Geolog domnevajo, da je na tem otoku mnogo platine in petroleja. Sovjetska vlada menda ni pozabila, kako je car nekoč prodal Američanom za smešno ceno vso Aljasko, kjer so neizmerni zakladi naravnega bogastva v obliki raznih rud. Sovjetska Rusija bo držala Wranglov otok v interesu prestiža.

Obujanje mrtvecev

V Sv. pismu večkrat citamo o čudežih z obujenjem mrtvecev. Izgleda pa, da bomo tudi mi skoraj prišli v dobo, ko bomo lahko mrtvece klicali nazaj v življenje. O takem čudnem slučaju poročajo listi iz Rima, kjer so zdravniki pred par dnevi obudili mrtliche k življenju. Na tamošnji polikliniki je umrl neki moški, ki je bolhal na tuberkulozi. Takoj po njegovem smrti so mu dali štiri andrenalin-injeckije. Mrtli je postal faktično zopet živ, začel dihati in se gibati ter se je nazadnje vdignil v postelji. Dalj so mu še par iniekcij, tako da je postal popolnoma svež, zahteval pijačo in zavžil tudi nekaj hrane. Živel je še tri ure, bil popolnoma normalen, nato pa je zopet nastopila agonija in po pravici se lahko trdi, da je dvakrat umrl.

Znano je, da se zdravniki že dolga desetletja bavijo s problemom podaljšanja človeškega življenja. Pozitivnih rezultatov doslej zdravnitska veda še ni zabeležila. Zato vzbuja rimske slučaj v vseh zdravniških krogih splošno pozornost. Novinarji so se obrnili na nekega priznanega strokovnjaka praske medicinske fakultete, ki jim je podal sledeče izjave:

V medicinski vedi je znanih že nešteto sličnih poskusov. Pod gotovimi okolnostmi je mogoče doseči človeške s pomočjo iniekcij destilirane vode. Gre predvsem za to, da se obnovi delovanje srca. Andrenalin sta preizkušala že svojčas na prasiški univerzi znamenitá češka učenjaka prof dr. Spina in prof. Bellich. Učinek andrenalina leži v tem, da povraša pritisk krvi, ne da bi silil pri tem k izbruhu. Slično, a še mnogo bolj uspeli poskusi oživljenja so bili izvedeni na organizmih mrtvih živali in posrečno se je oživljenje za več ur. Vendar pa je učinkovite andrenalina razmeroma zelo kratko, ker ledvice vsa ta sredstva kot tuja telesca takoj izločijo.

Poleg vsega tega pa je zopetno oživljenje mrtvih organizmov, ki temelji na oživljenju delovanja srca in počevanju pritiska krvi, odvisno od najrazličnejših predpogojev. Tako je n. pr. izključeno vsako oživljenje pri srčni ali možganski kapi, ker bi v tem slučaju povečanje pritiska krvi imelo za posledico še sigurno smrt. Ravno tako je izključeno oživljenje v smrtnih

slučajih, kjer je nastopila smrt vsled izkrivitve.

Zato tudi rimske poskuse ne daje nikogega jamstva, da bi se z doslej znanimi sredstvi posrečilo z uspehom podaljšati človeško življeni ali vsaj za več ur odgoditi nastop smrti. Vsekakor pa bi bilo velikansko važnosti, ako bi se medicinski znanosti posrečilo iznajiti sredstvo, ki bi s sigurnostjo omogočalo podaljšanje življenja vsaj za par ur. To bi bilo npr. neizmernega pomena v raznih kriminalnih slučajih, kjer ni mogoče ugotoviti dravilni krijev in zločincev. A tudi da dediče bi bilo včasih ugodno, ako bi mogli še enkrat obuditi mrtveca k življenju, da bi sam razdelili premoženje, če ni že prej načrival oporoke.

Znanstveni krogi so mnenja, da ni povsem izključeno, da bo medicinska veda, ki je v zadnjih desetletjih zelo napredovala, končno našla tudi tako sredstvo. Bližemo se torej dobi, ko bomo lahko obudili mrtvece, kot nekoč svetopisemski očaki.

O influenci ali španski bolezni

Epidemija, o kateri smo že včeraj poročali, ni nova. V nekaterih krajih srednje Evrope je razsajala influenca ali španska že v 18. stoletju. Ni izključeno, da se je pojavljala tudi bolezni tudi poprej, samo da je star zdravnik niso znali ločiti od drugih epidemijnih bolezni. Španska se pojavlja običajno spomlad. Včasih, kadar je bolezni lažjega značaja, se pojavi mestno ne katar nosnih sluznic ali tako zvani nahod. Španska bolezni je združena često z vnetjem pljuve in drugimi postranskimi boleznimi, ki se rade pojavijo posebno pri starejših ljudev. V takih primerih je španska nevarna.

Španska je razsajala v Evropi zlasti l. 1918., ko je dobila tudi to ime. Pa tudi med vojno so se seznanili s to epidemijo mnogi vojaki in civilisti. Nekateri zdravniki so prvotno misili, da gre za pljučno kugo. Pljuča na španske umrli postanejo namreč črna. Iz tega so zdravniki sklepali, da je ta insulenza neke vrste pljučna kuga. Pljuča pač zato, ker se pri akutnem vnetju bolnik prav za prav zaduši, tako da pritisne kri v ključa in postane po smrti črna. O španski se je govoriloudi, da je neke vrste kuga azijskega porekla. Učenjaki so jo označili kot influenco.

Angleška statistika o španski iz l. 1918. dokazuje, da je ta epidemija v gotovih letnih časih zahtevala več človeških žrtev kakor zloglasna kuga, dasi ni izključeno, da so špansko često zamenjavala s pravo kugo. L. 1918. je umrlo v Angliji od 1 milijona bolnih 3129 oseb. Niti najhujša kolera ni zahtevala toliko žrtev. Pri smrtnosti vsled španske igre važno vlogo bolnikova starost. Pred vojno je pokosila španska največ bolnikov v starosti nad 55 let, dočim je pobirala med vojno večinoma mlade.

Kako je bil izumljhen browning

Nedavno smo poročali, da je umrl izumitelj in večkratni milijonar I. M. Browning, po katerem se imenuje poseben sistem repetirnega revolverja. Browning je zdaj splošno razširjen in priljubljen oružje. Zato bo marsikoga zanimalo, kako je bilo to oružje izumljeno.

Izumitelj Browning je bil pravno siromašen uslužbenec neke tovarne. Ves prosti čas je posvečal raznim praktičnim in nepraktičnim izumom, katerih pa ni nikje kupoval. Tako ga je spravila iznajdljivost v denarno stisko, mesto da bi mu nudila vir postranskih dohodkov. Beda v Browningovi rodbini je bila tako velika, da žena in otroci niso imeli niti vsakdanega kruha.

Naposled je žena vzela otroke in zapustila moža. Browninga je to tako potrilo, da je popolnoma obupal nad življenjem. Kupil si je starinsko pištole in odšel iz mesta na polje, kjer se je hotel ustreliti. Spotoma se je igral v žepu s pištolo in naenkrat mu je šina v glavo srečna misel, da bi kazalo neodročno pištole izpopolnit tako, da bi avtomatično streljala. Misel ga je vsega prevzela v samomorilne misli so mahema izginile. Pa tudi novi izum ni bil splošna produktivna. Sele ko je hotela v pariškem gledališču neka igralka z browningom ustreliti svojo nasprotnico, se je začelo govoriti o Browningovem izumu in izumitelju je postal kmalu tovarnar, nekaj let pozneje pa večkratni milijonar. Kot milijonar je bil tudi ženi zopet všeč in zato sta kmalu vnovič znašla in pobotala.

Naposled je žena vzela otroke in zapustila moža. Browninga je to tako potrilo, da je popolnoma obupal nad življenjem. Kupil si je starinsko pištole in odšel iz mesta na polje, kjer se je hotel ustreliti. Spotoma se je igral v žepu s pištolo in naenkrat mu je šina v glavo srečna misel, da bi kazalo neodročno pištole izpopolnit tako, da bi avtomatično streljala. Misel ga je vsega prevzela v samomorilne misli so mahema izginile. Pa tudi novi izum ni bil splošna produktivna. Sele ko je hotela v pariškem gledališču neka igralka z browningom ustreliti svojo nasprotnico, se je začelo govoriti o Browningovem izumu in izumitelju je postal kmalu tovarnar, nekaj let pozneje pa večkratni milijonar. Kot milijonar je bil tudi ženi zopet všeč in zato sta kmalu vnovič znašla in pobotala.

Nova električna lokomotiva

Te dni so se vršili v Londonu zanimivi poizkusi z novo električno lokomotivo, ki jo je izumil znani angleški inženier W. Durtull. Njegov izum bo najbrž omogočil elektrifikacijo železniškega omrežja v Angliji. Z novim načinom električnega pogona vlakov so odstranjene po Durtuallovem mnenju vse tehnične in finančne zaprake, ki so doslej ovirale elektrifikacijo železniških prog na večje razdalje.

Električni pogon vlakov se bo po tem izumu zdatno posnel. Za pogon nove električne lokomotive zadoštuje običajna energija 200—250 volтов. Ako hočemo dosegiti večjo hitrost, opremimo lokomotivo z rezervnimi akumulatorji. Nizka voltaža izključuje tudi smrtnne nesreče na elektrificiranih progah, kjer je zahteval električni tok doslej mnogo človeških žrtev. Kapitan Durtull je nazaval svojo lokomotivo »Paragon Electric Lokomotive«.

Strašna nesreča v Brnu

4 cloveške žrteve.

V torek ponoči se je prijetila v kopalniških novega deželnega doma v Brnu težka nesreča, ki je zahtevala 4 človeške žrteve. Pozno ponoči so odšli v parno kopel Stříbrnice natakarji neke kavarne. Voda se ogrevala v kopeli s plinovim aparatom, ki začne avtomatično funkcijonirati, čim priteče voda v kad in se zopet avtomatično ustavi, kadar neha voda teči. Kako se je zgodilo, da je začel iz aparata uhajati plin, se pojasnilo, da je počasno plin je omamil vse štiri mladenice. Ko so jih po polnoči našli v kopeli, so bili že mrtvi. Poklicali so zdravnika, ki je pa samo ugotovil, da je nasfopila smrt radi zastrupljenja s plinom. Trupla so prepeljala z rešilnim vozom v zavod za sodne obdukcije. Policijska preiskava je dosegala, da so postali mladeniči žrtev nesrečnega naključja in da ne gre za samomor, karov se je prvotno domnevalo.

Oblasti so uvedle strogo preiskavo, ki je ugotovila, da naprave v kopeli ne odgovarjajo modernim zahtevam. Tražljena nesreča je vzbudila v mestu splošno zočanje tem boli, ker so bili mladeniči zelo priljubljeni. Dva sta bila starša komaj 15 let, tretji 17, četrти pa

22.

1200 kg dinamita eksplodiralo

Iz Stockholma poročajo o strokovni eksploziji, ki je zadebla v pondeljek zveznično mesto Grängesberg. Eksplozija je bila tako silna, da so čuli bohnenje na vremenu obsojeni na 10 let ječe. Po razpravi je Alderson podal senzacionalno izjavo. Rekel je, da je nameraval skupno s svojo toplooperato rumunsko kraljevo na njem potovanju po Ameriki vseh njenih dragocenosti. Imel je že podrobno izdelan načrt in je bil vsak mož njegove tolpe že na določenem mestu, nenadno odpotovanje kraljeve Marije pa mu je preprečilo izvedbo načrta.

X Telefon v grobnici. V Lausanni je umrla žena nekega bogatega trgovca. Ker se je zelo bala smrti, še bolj pa, da bi je žive na pokopali, je določila v oporoki, da morajo v rakev izvrati lukanje, skozi katere bo do trupla prihajal zrak. Razen tega si dela postaviti v rakev telefon, da bo lahko zvonila in obvestila ljudi, če bi se slučajno v krst zbudila.

pložil žrelu ognjenika. V celem mestu so popokale šipe, iz bližnjih hiš je detonacija pometala vrata, okna in celo blago iz izložb.

Cudno je, da eksplozija ni zahtevala niti v tovarni niti v bližnjih hišah nobene človeške žrteve. Dva nočna stražarja in kurjač so ušli smrti samo po srečnem naključju, ker so sedeli v usodnem trenutku betonirani stražnici za tovarno. Epsplodiralo je 1200 kg dinamita. V neposredni bližini je bilo še 2.000 kg dinamita, ki se pa k sreči ni vnel, čeprav ga je eksplozija razmetala med tovarniškimi poslopji na vse strani. Detonacija je pretrgala vse električne žice, tako da je zavladala v mestu popolna tem. Iz bozjni, da bi ne nastala nova eksplozija, so oblasti strogo prepovedale prizadeti luči in tako je preživel prebivalstvo pri 20 stopinjih pod nič strašno noč v tem.

Humoristični kotiček

Nepopolnili.

»Clovek, vi

Ljubljancan v cirkusu Kludsky

Brezposeln Ljubljancan postal cirkuski krotilec. — Z belimi medvedi potuje po svetu in kaže svojo dresurno umetnost. — Njegovi doživljaji v cirkusu «Kludsky».

Včasih so pravili, da lahko najdeš Ribnico po celem svetu. Dandanes pa najdeš tudi že Ljubljancana na vseh koncih in krajih. Če potuješ po južnih delih naše države, skoraj v vsakem mestu najdeš kakoge Slovence, in ko se ž njim malo po bliže spoznaš, zveš, da je kranjski Janez, ki je šel s treblom za kruhom. Najdes jih v vseh poklicih in strokah: Tu enega kot rokodelskega pomočnika, tam zopet kot uradnika pa tudi v raznih ekskusijskih poklicih jih naletiš. Kdo bi se še čudil, že jih najdeš tudi med raznimi umetniki. Zato ni niti napačnega, če zabeležimo, kako se godi Ljubljancanu Mirkotu V. kot dompteurju v znanem cirkusu Kludsky.

Bilo je predlansko leto, ko so mekeca junija podirali v Tivoliju ogromne štore cirkusa Kludsky, ki je tam več dni prijevala svoje predstave in zavabala Ljubljancane. Med drugimi gledalci je bil tudi mlad človek izredno dolge postave, ki je vsakomur padel v oči. Bil je to Ljubljancan Mirko V., ki je včasih prodajal po ljubljanskih ulicah sladoled. Možkar, ki so ga splošno nazivali za »dolgina«, je nekaj časa z zanimanjem opazoval cirkuske delavce, kako so spremno zlagali velike plahite, krmili zverine in pospravljali ciganske vozove. Bil je ravno brez zastuška in mikalo ga je, da bi bliže spoznal cirkusko življenje. Po kratkem oklevanju je stopil v voz cirkuskega ravnatelja ter mu ponudil svoje moči. Ravnatelj ga je pomeral od nog do glave. Decko, ki je bil izredno visoke postave, mu je na prvi pogled ugajal in sta se pogodila. Nastavil ga je kot cirkuskega delavca. Plača sicer ni bila niti kaj sijajna, a za silo je šlo. Tako je Mirko prišel k cirkusu.

Sprva mu je precej trda predla. Dele, ki ga je moral opravljati, ni bilo niti častno. Od ranega jutra do pozne noči so mu dale razne živali, ki jih je sicer z zanimanjem ogledoval, obilo posla. Moral je snažiti kletke, nositi vodo in hrano, skrbeti za red in tudi sicer prijeti za vsako delo, ki je bilo potrebno. Tako je romal devet mesicov križem sveta. Nekako pred dobrim letom se je prijetil znani incident v Novem Sadu, ko je razbarjena levinja napadla krotilec in ga težko ranila. Ljubljancan Mirko je takrat opravljala službo cirkuskega paučnika. Ko je zapazil nevernost, ki preti krotilecu, je korajno stopil v kletko ter z bičem in zeleno palico utrotit leve. To je ravnatelju silno ugajalo in kmalu je poklical k sebi našega Janeza ter mu sporočil, da ga bo v zahvalo izvezjal pa dompteurja. To je bil začetek Mirkove karijere.

Dodelili so mu 9 belih medvedov, precej mrkih zverin, ki jih je že prej imel na skrbi. Začel je zahajati k njim

Ameriške zanimivosti

Kriminalna kronika v znamenju alkoholnega tihotapstva. — Strahovito naraščanje zločinov in korupcije. — Strupeno žganje. — Lahek zasluzek.

Kronika zločinov vseh vrst, počeniš od male tativne do roparskega umora, je bila v letu 1926. naravnost rekordna. To se vidi že samo iz dejstva, da je preteklo leto končalo trikrat večje število zločincev na električnem stolu kakor leta 1925.

Najhujše je v Chicagu, ki je gnezdo roparske svetovali v tihotapskih topih. Sicer policija redno izvršuje racle po mestu, preiskuje vse zakotne okraje, sumljive beznice in lokale in lovi razne temne elemente, toda vse to ne zadeže. Mesto da bi sodišče zlikovcem poštelo stopilo na prste in jih eksemplarji kaznovano, se dogaja, da najbolj zanikrnega zločinka proti položitvi maje kavčje izpuste na svobodo. Drugi dan lahko potem znova nadaljuje svoj ogaben posej.

Pretekli mesec so bili banditi zopet izredno agresivni in ni bilo dne, da ne bi bili v mestu zagrešeni večji zločini. Zato je vrhovni policijski načelnik Collins izdal strogi ukaz, naj policija arietira vsakogar,

ki se ne more izkazati, s čem se prezvija in kakšen je njegov poklic. Uspeh te razine je bil ugoden. V noči od 17. na 18. decembra je policija prijela 350 sumljivih oseb.

To je bilo v soboto. V nedeljo pa je bilo policiji v posmeh izvršenih zopet več drznih roparskih napadov. Tako je bila na Lexington cesti oropana neka družina za 3500 dolarjev (okoli 250.000 Din). Istočasno pa je bil tudi Izvršen roparski napad na predsednika ene največjih ščekarskih tvrdk, Miltona Robinsona. Banditi so napad dobro organizirali in prezavili tudi telefonski kabel.

Da se zločinstvo množi v taki meri, je mnogo kriva prestrga prohibicija. Radi popolnega ukinjenja točenja alkoholnih piščakov so se ludje vseh poklicov in stanov vrgli na tihotapstvo alkohola. Tihotapci se pri poslu ne strašijo ne truda, ne žrtve. Prohibicija je samo pospešila tihotapstvo in zločinstvo in korumpirala najuglednejše

vrhod, poklonim gospodinji lakaste čevaljice in japonski solnčnik. Ako je stanovanje v sredini mesta, poklonim še daljnogled od slonove kosti in pravico do nakupovanja pri zadrugi »Dol z draginjo.«

Nekateri so tudi psihološko usmerjeni:

»Kdor mi preskrbi stanovanje, mu plačam 1000 Din v dolarjih.«

Neki moj prijatelj, resen človek, ne mlad ne star, je bil dolgo časa brez stanovanja. Nekaj časa je študiral psihologijo oglasov, nato pa se je sam odločil za oglaševanje ter je uvrstil oglas sledete vsebine:

»Ako dobim stanovanje, sem pripravljen, da oženim hčerko hišnega posestnika. Zunanjost postranska stvar, cena postranska, vse, razen stanovanja postransko. Ponudbe roke, srca in stanovanja naj se pošloje na X. Y.«

Se istega dne se je pojavil pri njem neki starejši človek:

»Prihajam radi svoje hčerke...«

»In menda tudi radi sebe samégala je pripomnil moj prijatelj.

»To se razume.«

»Tako, tako... Drago mi je. Ali je lepa?«

osebe. O tem priča tudi slučaj, ki je bil nedavno odkrit v mestu Edgewater v državi Newyork. Radi podpiranja tihotapstva in ščtenja tihotapcev so bili aretrirani župan, policijski načelnik in več uglednih mestčanov, skupaj 32 oseb. Tekom osemecev so preko Edgewateru vthotapili za dva milijona dolarjev (okoli 112 milijonov Din) žganja. Župan Henry Wissel je pri poslu zaslužil 50.000 dolarjev (skor 3.000.000 Din), policijski načelnik pa je prejel 20.000 dolarjev (nad 1.000.000 Din) podkupnine.

V Chicagu so prohibički agenti pretekli mesec odkrili dve veliki destilači napravi, kjer se je kuhalo žganje. Zaplenjene so bile tudi velike količine žganja.

Sadovi pretirane prohibicije se kažejo tudi na drug način. Pred sodiščem v Buffalu v državici Newyork se je nedavno vršila razprava proti Jamesu Volkeriu, ki je pro-

dajal strupeno žganje in povzročil smrt 40 oseb. Porota ga je odsodila na 30letno leto.

Amerikanči so pač dobri trgovci in špekulantji. O tem pričajo izredno posrečne kupčije in špekulacije, pri katerih trgovci tekmo kratek dobe in na lahk način zaslužijo ogromne zneske. V vele mestih, zlasti v Newyorku in Chicagu, se silno špekulira z zemljišči in stavbami, ki leže na prometnih cestah in so zato izredno draga. Sredi decembra je kupil podpredsednik ameriške Narodne banke Joseph Durst na vogalu 43. ceste znano palacio »Temple Emanuel« za 7 milijonov dolarjev (okoli 400 milijonov Din). Isto palacio je pred meseci kupil prodajale zemljišče Benjamin Winter za 6 in pol milijona dolarjev. Zaslužil je torej tekmo kratek dobe pol milijona dolarjev, ali 28 milijonov Din. Čedna vso, kaj ne!

Na Luksemburškem je znašala v glavnem neizpremenjen. Večjo dobitavo je dobila tvrdka Otto Wolf v Rumuniji in sicer za 40 milijonov zlatih mark železnih tračnic. V Belgiji so izdelali v novembру 309.520 ton surovega železa (proti 319.500 v oktobru) in 302.140 ton surovega jekla (proti 308.700 v oktobru). Celokupna proizvodnja valjanega materiala je znašala v decembru 257.660 ton. Od 56 visokih peči, ki so zadnje čase vse obravljate, so tri nedavno ugasili. Konkurenca s Francijo je po porastu francoške franka laža in tako so belgijske cene vedno merodajne za svestveni trg.

Na Luksemburškem je znašala produkcija surovega železa v novembру 216.336 ton (proti 228.360 v oktobru), surovega jekla pa 194.106 ton (proti 195.246 v oktobru). Celokupna produkcija v preteklem letu je bila večja kot predlanskim. Položaj na železni trgu je stalno ugoden. Luksemburške železarne so dobiti iz inozemstva večja naročila, tako da so dobro zaposlene.

Italijanska železna industrija je čutila posledice angleške rudarske stavke na ta način, da ji je primanjkovalo premoga. Pa tudi sicer njen položaj ni ugoden. Italijanska železna industrija si brez izdatne vladne podpore ne bo toliko opomogla, da bi lahko premagala splošno gospodarsko krizo.

Na Švedskem so začeli industrijalci razmišljati o pristopu k evropskemu jeklenemu kartelu. Naziranja merodajnih činiteljev so pa deljena. Vse kaže, da bo Švedska čakala na odločitev Anglike. Producija surovega železa in jekla se je v primeri s prejšnjimi leti lani zvišala, dasi je bil izvoz manjši.

—g Obrtna banka kraljevine SHS. Zanimanje za to novo obrtniško ustanovo je tudi pri nas precejšnje. Kakor se nam počita, so skupina skupin podjetnih trgovcev bogata napitino, ako illa priporočim Krašinu ali Rakovskemu. V Pragi so mi bili detektivi neprestano za petami. Šele ko so ugotovili, da nimam niti skupnega z Levom Trockim, s katerim ni v nobenem sorodstvu, kajti slavni boljševiški voditelj se je pisal prvotno Bronstein. Ime Lev Trocki si je nadel Bronstein najbrže za to, ker ni hotel, da bi v Rusiji že po prijemu lahko sklepali na njeno židovsko poreklo.

Kot publicist mora illa Trocki še potovati. Iu zato mu dela prijmet, še večje preglavljave. Prijatelji in znanci so mu že opetovali, nai si izbere kak psevdonom, toda illa jih ni hotel poslušati, ker je vedno upal, da bo boljševiški režim kmalu konec. Vpliv in slava Leva Trockega sta začasno res zatonila, vendar pa težko reči, kakšna usoda še čaka slavnega boljševiškega komisarja.

Zloglasni priimek, — piše illa Trocki — mi je bil povsod v napotje. Rojaki in tujci, carinski uradniki, hoteliri in vratarji, vsi me debelo gledajo in povsod me spremjam neprjetnosti, ki bi jih sicer ne imel. Posebne težave imam na shodi, kjer nastopam kot govornik. Nedavno sem se udeležil v Pragi velike debate o ukrajinskem problemu. Komaj sem se pojavil v dvorani, je stopil iz občinstva nekdo k meni in me vprašal, v kakšnem sorodstvu sem z onim zloglasnim Trockim. Drugod me sicer niso sprejeli s takim vprašanjem, vendar se je po poslušalcem že na očeh poznalo, da jih moj rodonik izredno zanimal. V norveški prestolici Oslo mi je bil neki rezervni častnik neprestano z petami. Prosil me je, naj

Nekateri države, — piše illa Trocki, so sovet. Rusijo sploh čitalo iz zemljevidova. To velja v prvi vrsti za Holandsko. Nobena solidna banka in trgovina noči imeti stik s sovjetskim Rusijom. Govoril sem z nekim holandskim industrijačem, ki mi je izjavil, da so Holanđci opetovali skušali stopiti v stike s sovjetsko industrijo, pa so se prepričali, da bodo pokazali tudi stebri našega obrtništva razumevanje za ustanovo, ki bo brezvoma najoddajnejša važnost za gospodarski razvoj obrtništva.

—g Naši dolgori Angliji. Novi finančni minister dr. Marković se namerava resno lotiti vprašanja dolgov Angliji. To je za Jugoslavijo zelo važen problem, ker je od likvidacije dolgov Angliji več ali manj odvisen naš kredit v inozemstvu.

—g Italija se čudi malemu izvozu v Jugoslavijo. Italijanski listi poročajo, da je izvoz v Jugoslavijo znatno nazadoval. Italija, ki je zavzemala poprepj v jugoslovenskem izvozu prvo mesto, je prišla na tretje mesto. Prvo mesto je zavzela Češkoslovaška z 20% celokupnega uvoza, drugo Avstrija z 18%, tretje pa Italija s 14%. Italijanski tisk išče vse mogoče razloge tega nazadovanja, noči pa priznati, da je krivo v prvi vrsti fašistovsko izzivanje naše potrebljivosti.

—g Ustanovitev delniške družbe za trgovino z živino v Srednji Evropi. Izvozniški krog napoveduje skorajšnji sestank začetnikov Českoslovaške, Jugoslavije, Rumunije in Avstrije. Na tem sestanku se bo baje razpravljalo o ustanovitvi delniške družbe, ki bi se pečala s trgovino z živino v Srednji Evropi.

—g Takširanje tovornih listov v transitzu. Nekatere obmejne postaje še vedno prilepajo na tovorne liste transitznih poštilk takšne marke po 5 Din. Generalna direkcija posrednih davkov opozarja, da za transitzne poštilke znake niso potrebne.

—g Direktni promet med Poljsko in Jugoslavijo. Od 15. decembra so uvedeni direktni vozarski postavki za premog in brikete pri prevozu preko našega ozemlja. Za to poslikje se bo vporabljala znižana tarifa potom kartirjanja in refakcije. Pri kartirjanju je treba položiti kavčijo. Vozarini se vrne, akô se izroči minimalna kolilina, t. j. najmanj 12.000 ton v mesecu na postaji Reka ali Rakek, odnosno skupaj na obih postajah.

«Kakim iskanjem? Stanovanjal! Sa, vendar ne gre, da midva s služkinjo vred spiva v cni sobi!...»

Državni odvetnik je izjavil, da ubijajo ne more obtožiti, raje bi ga sam branil in zagovarjal. Porotnik so med seboj zbrali 1000 Din ter jih poklonili nesrečniku, senat pa je razglasil sodbo: »Uboj je bil izvršen v samoobrambi in populni duševni zmudenosti. Ker di tega se obtoženec oprošča vsake krivde.«

«A kaj je z zaporom, z je?» je vprašal oproščeni Gris.

«Vi ste oproščeni. Ne vrnete se ved v zapor. Takoj lahko greste, kamor vam draglo.«

«Škoda! Mogoče pa me lahko interjurate v umobolnici?«

«To ni mogoče. Vi ste popolnoma normalen.«

«Potem pa me morda lahko zaprete kot protidržaven element?«

«To ne gre! Vi ste oproščeni in basta! Ven!«

«Torej moram zopet spati na zasojih ali pod čevljarskim stolom? In temu se pravi pravica!!!!!!»

Ni dobro, ako se piše Trocki

Fatalna enakost imen. — Neprijetne skušnje ruskega novinarja Ilja Trockega. — Slovito ime uživa ponekod zelo dvomljiv sloves. — Protiboljševiški hotelski vratar.

Ruski novinar Illa Trocki je pričel ne- davnino v pariškem glasili ruske emigracije »Dni« zanimiv članek o svojih pogodbah, ki mu jih je prinesel skupina podjetnih trgovcev bogata napitino, ako illa priporočim Krašinu ali Rakovskemu. V Pragi so mi bili detektivi neprestano za petami. Šele ko so ugotovili, da nimam niti skupnega z Levom Trockim, s katerim ni v nobenem sorodstvu, kajti slavni boljševiški voditelj se je pisal prvotno Bronstein.

Trotsky je voditelj je še vedno potovanje. Iu zato mu dela prijmet, še večje preglavljave. Prijatelji in znanci so mu že opetovali, nai si izbere kak psevdonom, tako da bodo stavnobrane skupin podjetnih trgovcev, ki so med seboj zbrali 1000 Din ter jih poklonili nesrečniku, senat pa je razglasil sodbo: »Uboj je bil izvršen v samoobrambi in populni duševni zmudenosti. Ker di tega se obtoženec oprošča vsake krivde.«

